

آزمون ۳ از ۱۳

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می‌شود.
امام خمینی (ره)

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی سنجش دوازدهم - تابستانه سوم (۱۳۹۸/۶/۸)

ادبیات و علوم انسانی (دوازدهم)

کارنامه آزمون، عصر روز برگزاری آن از طریق سایت اینترنتی زیر قابل مشاهده می‌باشد:

www.sanjeshserv.ir

مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی

به منظور فراهم نمودن زمینه ارتباط مستقیم مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی همکار در امر آزمون‌های آزمایشی سنجش و بهره‌مندی از نظرات ارزشمند شما عزیزان در خصوص این آزمون‌ها، آدرس پست الکترونیکی test@sanjeshserv.com معرفی می‌گردد. از شما عزیزان دعوت می‌شود، دیدگاه‌های ارزشمند خود را از طریق آدرس فوق با مدیر تولیدات علمی و آموزشی این مجموعه در میان بگذارید.

کانال تلگرام آزمون‌های آزمایشی سنجش @sanjesheducationgroup

فارسی (۱) و نگارش (۱)

۱. گزینه ۲ درست است.
 آن «غلغله‌زن» است که (۳ و ۴) می‌توانستند به عنوان «صفت فاعلی»، به اعتبار بن فعلشان، معادلش باشند؛ نه «غلغله» به عنوان اسم. «زه» هم جزیی از «کمان» است، نه خودش. «هول‌آور» هم صفت است، نه اسم؛ (۱) هم این طور، حذف. (واژه‌نامه)
۲. گزینه ۳ درست است.
 در دیگر گزینه‌ها، مترادف، در (۳) تضاد. واژه‌نامه کتابتان را خوب بجوید؛ ذهنتان کمی از مدار حفظ محض خارج شود.
۳. گزینه ۱ درست است.
 (ج: خذلان - د: هراً - ب: ستم - الف): نوش. (واژه‌نامه)
۴. گزینه ۲ درست است.

گزینه	
(۱)	~ گذاری غَرَض
(۳)	غَائِلَه شَبِه
(۴)	~ اهرام مسخرگی مَنَتی

۵. گزینه ۴ درست است.
 «کار» گزاردنی (انجام دادنی) ست. «گذاردن» صورت متعدی (گذرا) شده «گذردن» است؛ روزگار به حال خودش باشد «می‌گذرد»، به ما باشد، روزگار [را] می‌گذاریم (= می‌گذرانیم). «نغز» صفت است و «نقض» اسم [مصدر]؛ ساختار «به صواب ... لایق» را هم کنار «صواب ... است» بگذارید که فقط املا را از بر نکرده باشید. عمارت هم در این بافت مفهومی یعنی آباد کردن (هم ریشه تعمیر).
 [به پاسخ‌نامه سؤال؟ آزمون فارسی یازدهم در همین تاریخ مراجعه فرمایید، که دستتان بیاید مبنای طراحی این سؤال چه بوده.]
۶. گزینه ۳ درست است.
 در (۱) «حاجت» [هم مانند «کار»] گزاردنی ست، با این تفاوت که گزاردن کنار آن معنی «به‌جا آوردن» می‌گیرد [«گذاردن» در (۴) هم معنی «اجازه دادن» دارد. در (۲) فعل از ریشه «زاریدن» صرف شده و به لحاظ املائی چیز قابلی برای عرضه ندارد. اما در (۳) به قرینه مفهومی «به پای کسی بودن» و رابطه معنایی با «تبغ»، خار [+ سی نکره] درست است، نه خوار [+ سی غیر نکره].
۷. گزینه ۱ درست است.
 (صفحات ۴۶، ۶۵، ۹۲، و ۱۴۰)
۸. گزینه ۱ درست است.

گزینه	جمله اسنادی	ترکیب اضافی (= اضافه تشبیهی)
(۱)	من مرغ [ا]م	دام - اُنس
(۲)	نصیحت باد است اندوه فراق کوه الوند [است]	-
(۳)	بویت نفس مسیح مریم [است]	-
(۴)	[تو] درد [ا]ی [تو] دواى درد [ا]ی	-

۹. گزینه ۲ درست است.

بیت	تضاد	تلمیح [به]	تشخیص	استعاره	تشبیه	ا. تناسب	اغراق	ادات تعلیل
الف)	- *	-	افتادن آفتاب **	-	-	-	-	به (از سر)
ب)	-	-	-	مستغرق یاد	-	-	[کل مفهوم]	-
ج)	-	زلیخا و یوسف	-	-	-	دستان ***	-	-
د)	پخت [گی] ≠ خام [ی]	-	-	خامی کار	دیگ سودا	-	-	-

***: بر خاک [پست] افتادن آفتاب [بلندپایه]، پارادوکس دارد، نه تضاد [چون طبعاً جایش برافلاک است]. «بر خاک افتادن» البته نشانه شخصیتی هم هست که برای آفتاب قائل شده‌ایم، آن هم از روی تواضع!
***: معنی درون یافت: «مکر» بیرون یافت، به تناسب کف و معصم: «دست‌ها»
ترتیب آرایه‌ها در جدول مطابق اولویت پیشنهادی ماست!

۱۰. گزینه ۲ درست است.

کارتان با همین تشبیه و استعاره راه می‌افتد؛ می‌دانید که، تشخیص نوعی استعاره است و به وقتش بسیار به کار می‌آید. این طور، (۱) استعاره دارد، اما تشبیه نه؛ (۲) هم [البته استعاره در این گزینه اصطلاحاً مصرّحه است]. (۴) آشکارا تشبیه در قالب اسنادی دارد. اما در (۲) تشخیص (= استعاره) در آن پیداست و ما هم درباره‌اش بحث نداریم. [همین تشخیص دست‌مایه حسن تعلیل است؛ درباره آن هم بحث نداریم]. اما آنچه مهم است پدیده‌ای است به نام «تشبیه مرجّح» که فرم آن را می‌توان چنین نشان داد: عنصری از طبیعت [که در یک تشبیه معیار طبعاً می‌بایست مشبیه باشد] در «تشبیه مرجّح» - به واسطه تشخیص - از انسان یا عنصر انسانی [که قاعدتاً می‌بایست در همان فرم استاندارد مشبه قرار بگیرد] پست‌تر جلوه می‌کند. فرض کنید شکل شناخته شده تشبیه چنین باشد:

مشبه	وجه	ادات	مشبه‌به	رابطه
جمال [بار]	در زیبایی و درخشانی	چون	ماه	است
قد [بار]	در اعتدال	چون	سرو	است

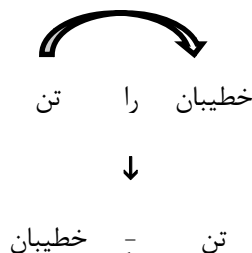
حالا شاعر به کمک [دو بار] تشخیص، مشبه [ها] را بر مشبه‌به [ها] تفضیل (برتری) داده، می‌گوید:
«ماه فروماند از جمال محمد» [سنجید با تشبیه اول] // «سرو نباشد به اعتدال محمد» [سنج. با تشبیه دوم]
[هش دار: چند سالی هست در کنکور طراحان توجه ویژه به «تشبیه مفضل» داشته‌اند!]

۱۱. گزینه ۳ درست است.

(۱) تشبیه دارد، که البته این جا به کار ما نمی‌آید. اما حتی استعاره هم ندارد که بشود آن را - بر مبنای مشابهت - «مجاز» گرفت! عوضش یک تضاد نمره یک دارد که دیدنش چشم و ذهن تیز می‌طلبد: است ≠ نه [است] (← نیست). (۲) فقط تضاد دارد، نه «پارادوکس». در (۴) هم فریب واژه‌هایی را نباید خورد که هیچ پشتوانه ساختاری ندارند؛ از حس‌آمیزی در آن خبری نیست. اما در مقام اثبات: در (۳) اگر «عهد» اول ایهام داشته باشد - که البته دارد - میان یکی از دو معنی آن (= روزگار) با آن یکی که «بشکنند»ش جناس تام برقرار است. استعاره‌اش را هم که در پاسخ یکی از آزمون‌های پیشین گفته بودیم؛ «نگار» در ادب غنایی ما استعاره است از «معشوق» [سی که «خوش خدی و خالی» دارد].

۱۲. گزینه ۱ درست است.

در (۲، ۳) و (۴) «را» حرف اضافه است؛ فقط به (۳)، خاصه، توجه کنید که در جمله «چه التفات؟» فعل [است] به قرینه معنوی محذوف است. اما در (۱)، بازگردانی چنین است:

۱۳. گزینه ۳ درست است.

اساس پرسش در همه گزینه‌ها بر معنی «بودن» استوار است؛ هیچ یک از فعل‌های صرف شده از این مصدر در گزینه‌ها اسنادی نیستند. در (۱) «است» یعنی «وجود / قرار دارد»؛ پس [چه] سر نهاد آن است. در (۲) «نیست» یعنی وجود ندارد. ضمناً یادمان نرود بگوییم «کردن» این جا یعنی ساختن؛ پس «دیوار» مفعول است. در (۴) هم کذا. اما مسأله (۳): این ساختار و بازگردانی آن را دقیق و موşkاف در ذهنتان تجزیه و تحلیل کنید:

ساختار دستوری قدیم	کسی (متمم) را (حرف اضافه)	چیزی (نهاد)	بودن
	درویش را	مجال ~	نبود
↓			
بازگردانی اولیه	برای (ح. اضافه) کسی (متمم)	چیزی (نهاد)	وجود داشتن
	برای درویش	مجال ~	وجود نداشت
↓			
بازگردانی ثانویه [با جابه‌جایی متمم و نهاد]	چیزی (نهاد)	برای (ح. ا.) درویش (متمم)	وجود داشتن
	مجال ~	برای درویش	وجود نداشت
↓			
ترجمه ساختار پایه به فارسی امروز	کسی (نهاد [جدید])	چیزی (مفعول) [را]	داشتن
	درویش	مجال ~ [را]	نداشت

۱۴. گزینه ۱ درست است.

این یکی مضاف‌الیه است؛ بازگردانیش چنین: جای نصیحت در گوشم نیست. سه تای دیگر متمم‌اند؛ البته ساختار در آنها کمی از آنچه در سؤال ۱۲ آمد و توضیحش را در ۱۳ دیدید فشرده‌تر - و به تبع، دیرپاب‌تر - است؛ بدین شکل:

ضمیر متصل (= متمم) [⇒ برای کسی]	چیزی (نهاد)	بودن (= وجود داشتن)
- ش	پروای حق	همی باشد
- ت	آرزو ~	است
- شان	نصیبی	نیست

بازگردانی و ترجمه ساختاریش دیگر با خودتان!

۱۵. گزینه ۱ درست است.

الف): پنداشتند که (۱) ما دیوانگانیم. در پی ما افتادند و (= همپایه‌ساز) سنگ می‌انداختند و (= همپایه‌ساز) بانگ می‌کردند. (یک جمله مرکب).

ب): شنیدم که/ (۱) حمامی به یاری از آن خود می‌گوید که/ (۲) این جوانان آنان‌اند که (۳) ما فلان روز ایشان را در حمام نگذاشتیم. (سه جمله مرکب).

ج: این فصل بدان آوردم که (۱) مردم بدانند / که / (۲) به شدتی که (۳) از روزگار پیش آید نباید نالید. (سه جمله مرکب)
 د: بعد از آن که (۱) حال دنیاوی ما نیک شده بود روزی به در آن گرمابه شدیم که (۲) ما را در آنجا نگذاشتند. (دو جمله مرکب)
 [گزینه‌ها تماماً از متن کتاب درسی!]

۱۶. گزینه ۳ درست است.

در (۱): نیز. در (۲) و (ربط). در (۴): هم + هم. اما مسأله در (۳) این است که و (واو) در آن از نوع عطف است نه ربط همپایه‌ساز.
 (نگارش ۱: صفحه ۹۶)

۱۷. گزینه ۳ درست است.

در صورت سؤال شاعر دارد به عنوان یک سائل (گدای) حرفه‌ای راه «تواله‌خوری» از کیسه دولت‌مندان را نشان می‌دهد. (۱) هم می‌تواند نمونه‌ای عملی از آن باشد. حال آن که (۳)، درست بالعکس، نفی سؤال (گدایی) از دنیاداران می‌کند. در (۲) و (۴) - فارغ از مفهوم - نوعی قیاس هست؛ در (۲) می‌گوید: «در کار گلاب و گل حکم ازلی این بود...»، در مصرع دوم (۴) هم نهایتاً اشاره به عزت‌بخشی الهی است. (رجوع کنید به صفحه ۱۵۲)

۱۸. گزینه ۲ درست است.

آوردیمش برای آن دسته از داوطلبان باهوشی که از تمام ممکنات برای رسیدن به جواب استفاده می‌برند. این بیت بیانی دیگر است از تلمیح به کار رفته در بیت (ج) سؤال ۹. (به ترتیب، رجوع کنید به صفحات ۵۵، ۱۲۵ و ۱۲۶)

۱۹. گزینه ۴ درست است.

«به چیزی که باشد مرا دسترس // برآرم نیارم نیازت به کس» = بگو از من چی می‌خواهی بهت بدم! (رجوع کنید به صفحه ۱۲۴)

۲۰. گزینه ۲ درست است.

«خدا پناهی» [لفظاً: پناهیدن به خدا] یعنی «التجا» به حق (۴) «ملتجا» (پناهگاه) دارد، نه التجا (پناه بردن) یا «توکل» (= اتکال) به او. در «توکل» این انسان است که به سوی خدا می‌رود؛ «فضل» و «عنایت»، بالعکس، می‌رسانند که این خدا است که به سوی انسان می‌آید. میان این دو دقیقاً از زمین تا آسمان فرق است. (رجوع کنید به صفحه ۱۲۶)

۲۱. گزینه ۳ درست است.

در (ب) چه زَند (= [پهلوا] نمی‌زند ← برابری نمی‌تواند کرد)، در قالب یک استفهام انکاری، نفی قیاس نابه‌جا می‌کند. (ب) می‌گوید یک عالم آدم از تربیتش پشیمان‌اند. در (ه) به تمثیل می‌گوید تسلیم شده است. در الف) هم از خود بی‌نشان شدن یعنی [پروانه‌وار سوختن و] به ترک وجود گفتن. اما (ج) که این میانه بی‌کار ماند یعنی «عشق بالاترین دارایی است». (به ترتیب، رجوع کنید به صفحات ۱۱۵، ۱۱۰ و ۸۲).

۲۲. گزینه ۲ درست است.

در (۲) هم از زمین - بنابر ذات خاکیش - غبار به آسمان بر رفته. (۴)، بالعکس، از پستی زمین می‌گوید، نه تواضعش و آن را صفتی منفی برمی‌شمرد. (۱) و (۳) هم که اساساً مدح‌اند. (رجوع کنید به صفحه ۱۱۸)

۲۳. گزینه ۴ درست است.

به صورت سؤال دقت کنید؛ می‌گوید حال عاشق؛ میان چندین جمله و عبارت در تمام گزینه‌ها فقط آخرین جمله در (۴) بیان حال عاشق است: «آب (این جا مجازاً عرق [یا اشک (۴)] از این تاب [= سوز درونی] اینجا همان است که از دل [قیاسش کنید با کوزه] می‌تراود [و حال عاشق را باز می‌نماید]. در (۲) «آب» را، به قرینه بردن، «آبرو» معنی کنید. در (۳) هم که حرف از پاکبازی عاشق است. (رجوع کنید به صفحه ۱۱۸)

۲۴. گزینه ۴ درست است.

از (۱) تا (۳) که بعید است مفهوم برایتان آشنا نباشد؛ این که «می‌کشد جان سوی گردون بال‌ها». اما در (۴) حرف این است: مدهوشی با شراب!

۲۵. گزینه ۲ درست است.

هر دو می‌گویند: «دمی آب خوردن پس از بدسگال...». در دو تای دیگر، بالعکس، دشمن (= بدسگال = بدخواه = بداندیش = عود = عنود) شاد است و ما ناشاد. (رجوع کنید به صفحه ۲۲)

عربی، زبان قرآن (۱)

۲۶. گزینه ۴ درست است.

قَدْ جَهَّزَ ← مجهز کرده است (رد گزینه‌های ۱ و ۳) - اللهُ ← خداوند (رد گزینه ۲) - اللهُ ← فاعل است (رد گزینه ۱) - قُوَّةٌ مفتکرةً (نکره) ← نیرویی اندیشمند (رد گزینه ۳) - أَوْجَدَ ← پدید آورده است «عطف به قد جهَّزَ» (رد گزینه ۳) - فیه ← در او (رد گزینه ۱) - بصره ← بینایی‌اش (رد گزینه ۳)

۲۷. گزینه ۳ درست است.

قد + فعل مضارع ← گاهی، چه بسا (رد گزینه ۲) - يُنْقَلُ (فعل مجهول) ← منتقل می‌شود، جابه‌جا می‌شود (رد گزینه ۱) - الأنابيب ← لوله‌ها (رد گزینه ۲) - أَقْلٌ خَطَرًا وَ نَفَقَةً ← کم خطرتر و کم هزینه‌تر (رد سایر گزینه‌ها) - نقله ← جابه‌جایی‌اش، انتقالش (رد گزینه ۱)

۲۸. گزینه ۱ درست است.

أيها المواطنين الأعزَّاء ← ای هم‌میهنان یا شهروندان عزیز (رد گزینه ۲) - احفظوا ← نگهداری کنید (رد گزینه‌های ۲ و ۴) - المرافق العامة التي ← تأسیسات عمومی که (رد گزینه‌های ۲ و ۴) - يَنْتَفِعُ النَّاسُ ← مردم سود می‌برند (رد گزینه‌های ۳ و ۴) - بها ← از آن، از آن‌ها (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

۲۹. گزینه ۲ درست است.

سائق ← فاعل و بضائع ← مفعول (رد گزینه ۱) - بضائعنا ← کالاهای ما (رد گزینه ۳) - أنزل ← پایین آورد (رد گزینه ۱) - فرغت ← خالی شد (رد گزینه‌های ۳ و ۴) - السَّيَّارة ← ماشین (رد گزینه ۳)

۳۰. گزینه ۳ درست است.

كنا نشاهد ← می‌دیدیم (رد گزینه ۱) - إحصار شدید ← گردباد شدیدی (رد گزینه‌های ۲ و ۴) - يأخذها ← آن‌ها را می‌برد (رد گزینه ۱) - مكان بعيد ← جای دوری (رد گزینه‌های ۲ و ۴) - در گزینه ۴ کلمه (بود) اضافی است.

۳۱. گزینه ۱ درست است.

الأضواء التي ← نورهایی که (رد گزینه‌های ۳ و ۴) - كانت تُنير ← روشن می‌کردند (رد گزینه ۳) - تتبعث (كانت تتبعث) ← فرستاده می‌شدند (رد سایر گزینه‌ها) - هذه البكتريا المضيئة ← این باکتری درخشان یا نورانی (رد گزینه ۴) - المحيط ← اقیانوس (رد گزینه ۲) - اعماق ← جمع مکسر است (رد گزینه ۲) - در گزینه ۴ «بودند» اضافی است.

۳۲. گزینه ۲ درست است.

ترجمه درست گزینه‌ها ۱- مدرسه از دانش آموزانی که در زنگ تقویتی بودند خالی شد. ۳- تصویر جذابی روی دیوار مدرسه ما ترسیم می‌شود. ۴- بی‌گمان خداوند به ما فرمان می‌دهد از هرگونه بدی دوری کنیم.

۳۳. گزینه ۴ درست است.

ترجمه درست عبارت ← مؤمن همچون عطر فروش است اگر با او همنشینی کنی به تو سود می‌رساند.

۳۴. گزینه ۳ درست است.

ترجمه آیه ← (ای کسانی که ایمان آوردید چرا آنچه را که انجام نمی‌دهید، می‌گویید)

۳۵. گزینه ۲ درست است.

بازار معروف تبریز ← سوق تبریز المشهورة (رد گزینه‌های ۱ و ۴) - بزرگترین ← أكبر (رد گزینه ۳) - بازار سرپوشیده ← سوق مسقفة (رد سایر گزینه‌ها)

ترجمه درک مطلب :

کاربرد گیاهان از زمان‌های قدیم برای ساخت انواع داروها و درمان بیشتر بیماری‌های مزمن شروع شده است. کاربرد آن‌ها برای درمان بیماری‌ها بین جوامع غیرصنعتی بسیار شایع شده است و غالباً قیمت آن بسیار کمتر از خرید داروهای جدید

گران قیمت می‌باشد. برخی گیاهان نقش مهمی در جلوگیری از بیماری‌ها و درمان آن‌ها بازی می‌کنند. شماری از مردم هستند که به قدرت گیاهان دارویی برای درمان به اذن خداوند اعتماد دارند.

زعفران که از معروفترین ادویه‌های خوشبوکننده است گونه‌ای از گونه‌های گیاهان است، زعفران فایده‌های طبی و غذایی مهمی دارد. در رنگ آمیزی غذاهای مختلف و شیرینی‌ها به عنوان رنگی طبیعی که ضررهای جانبی دربر ندارد به کار برده می‌شود.

زعفران در بیشتر صنایع دارویی خصوصا داروهای ویژه اعصاب و آرام‌بخش‌ها وارد می‌شود. ولی با وجود فایده‌های بسیارش، ضررهایی دارد. زیاده‌روی در خوردن آن باعث سردرد و سستی در حواس بدن می‌شود.

۳۶. گزینه ۳ درست است.

با توجه به متن، قیمت گیاهان دارویی کمتر از داروهای صنعتی است و زعفران علاوه بر استفاده دارویی، برای غذا هم استفاده می‌شود. مردم در گذشته و هم در عصر جدید از گیاهان دارویی برای درمان استفاده می‌کنند.

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- داروهای شیمیایی قیمتی کمتر از گیاهان دارویی دارند. ۲- مردم از زعفران جز برای درمان بیماری‌ها استفاده نمی‌کنند (فقط برای درمان بیماری‌ها استفاده می‌کنند). ۳- بسیاری از مردم به گیاهان دارویی برای درمان بیماری‌ها اعتماد دارند. ۴- امروزه مردم گیاهان دارویی را برای درمان بیماری‌ها به کار نمی‌بندند.

۳۷. گزینه ۱ درست است.

با توجه به متن، زیاده روی در خوردن زعفران باعث سردرد می‌شود.

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- زعفران گیاه دارویی است که برای درمان سردرد مفید می‌باشد. ۲- مردم گیاهان دارویی را از زمان قدیم استفاده می‌کردند. ۳- ما نباید در به کار بردن گیاهان دارویی زیاده‌روی کنیم. ۴- گاهی گیاهان دارویی به بدن آسیب می‌رساند.

۳۸. گزینه ۳ درست است.

با توجه به متن زعفران علاوه بر فایده‌های زیاد، زیان‌هایی هم دارد.

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- اعصاب را آرام می‌کند. ۲- گاهی در آماده کردن غذا شیرینی جات به کار گرفته می‌شود. ۳- فایده‌های زیادی دارد و زیانی ندارد. ۴- رنگش برای بدن زیان‌بار نیست.

۳۹. گزینه ۴ درست است.

تلعب ← فعل مضارع - للغائبه - مجرد ثلاثي - متعدّد - مبني للمعلوم - معرب / خبر جملة فعلية

۴۰. گزینه ۲ درست است.

الأمراض ← اسم - جمع التکسیر (مفرد: المرض) - مذکر - معرب / مضاف إليه و مجرور

۴۱. گزینه ۱ درست است.

خطاهای گزینه‌ها ← ۲- باب تفعل ← باب تفعیل - مجهول ← معلوم - فعل و فاعله محذوف ← فعل و فاعله ضمیر مستتر «هو»

۳- مبني ← معرب ۴- مفرد « حسّ » ← مفرد « حاسّة » - مذکر ← مؤنث (با توجه به مفردش)

۴۲. گزینه ۲ درست است.

الإنسان ← الإنسان (فاعل و مرفوع) - صناعة - صناعة

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- کشاورز از صبح تا شب در مزرعه کار می‌کند. ۲- انسان از نفت در ساخت مواد آرایشی استفاده می‌کند. ۳- چیزهای زیادی از نفت درست می‌شود. ۴- افتادن ماهی‌ها از آسمان را در فیلم جالبی دیدم.

۴۳. گزینه ۴ درست است.

مَطْرٌ ← مَطَرٌ (مضاف إليه مجرور) - مَرْتَبَيْنِ ← مَرْتَبَيْنِ (اسم مثنی)

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- اردک پرندهای است که در خشکی و آب زندگی می‌کند. ۲- در صبح به خورشیدی که آتشش فروزان است نگاه کردم. ۳- فاطمه برای بستن شیر آب رفت. ۴- پدیده باران ماهی دو بار در سال رخ می‌دهد.

۴۴. گزینه ۴ درست است.

أَنْزَلَ ← فعل مجهول است و افعال مجهول متعدی هستند.

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- دلفین‌ها به سرعت پیرامون کوسه‌ماهی جمع شدند. ۲- دیشب جریان برق قطع شد پس همه جا در تاریکی فرو رفت. ۳- پس از هشدار کلاغ حیوانات به سرعت از منطقه خطر دور می‌شوند. ۴- (آن) ماه رمضان است که قرآن در آن نازل شد.

۴۵. گزینه ۲ درست است.

سیع وعشرون ← عدد بیست و هفت که معدود آن مفرد و منصوب است.

خطاهای سایر گزینه‌ها ← ۱- اثنتین لغتین ← لغتین اثنتین ۳- الیوم الثالث ← الیوم الثالث ۴- أربعین آیاماً ← أربعین یوماً

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- در مدرسه دو زبان یاد می‌گیریم. ۲- کشاورز بیست و هفت میش داشت. ۳- روز سوم از روزهای هفته روز دوشنبه است. ۴- هرکس چهل روز برای خدا خالص گردد، چشمه‌های حکمت از قلبش بر زبانش جاری می‌شود.

۴۶. گزینه ۴ درست است.

۱- سَاعَدَتْ ← مفاعلة ۲- أرسلوا ← افعال ۳- تحرك ← تفعیل

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- به زنی که با ماشین تصادف کرد، کمک کردم. ۲- دانشمندان تلاش کردند راز پدیده عجیبی را دریابند پس گروهی را به آنجا فرستادند. ۳- جغد بی‌آنکه بدنش را حرکت دهد سرش را دویست و هفتاد درجه می‌چرخاند. ۴- مدیر منتظر بود که مدرسه از دانش‌آموزانی که فعالیت آزاد انجام می‌دادند، خالی شود.

۴۷. گزینه ۳ درست است.

در افعال مجهول، فاعل حذف می‌شود و مفعول، نائب فاعل (جانشین فاعل) می‌شود. فُرئ - نُرحمون ← فعل مجهول هستند ترجمه گزینه‌ها ← ۱- بندر جایی در ساحل دریاست که کشتی‌ها را در کنارش می‌بینیم. ۲- قرآن به آزادی عقیده تأکید می‌کند (هیچ اجباری در دین نیست) ۳- آنگاه که قرآن خوانده شود پس به آن گوش سپارید و ساکت باشید شاید شما مورد رحمت قرار بگیرید (آمرزیده شوید) ۴- این امر عجیب را باور نمی‌کنم واقعا مرا حیرت‌زده می‌کند.

۴۸. گزینه ۴ درست است.

عَلَى ← در گزینه ۴ به معنی « روی » و در سایر گزینه‌ها به معنی « بر » می‌باشد.

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- برتری دانشمند بر غیر خود مانند برتری پیامبر بر امت خودش است. ۲- ما را بر قوم کافر پیروز گردان. ۳- مردم بر دین پادشاهانشان هستند. ۴- کتاب را روی میز نهادم.

۴۹. گزینه ۳ درست است.

واقفین ← واقفون (خبر و مرفوع با واو)

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- همراهان ما در اداره گذرنامه‌ها، پدر و مادرم و دو خواهرم و دو برادرم هستند. ۲- غواصان می‌توانند در نورهای ماهی‌های درخشان عکس بگیرند. ۳- پنج دانش‌آموز در مقابل در کلاس ایستاده‌اند. ۴- دوستان با وفا هنگام سختی‌ها شناخته می‌شوند.

۵۰. گزینه ۳ درست است.

لاهتمامني ← لاهتمامي (اهتمام فعل نیست و بین آن و ضمیر یاء، نون وقایه نمی‌آید)

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- جریان آب مرا با شدت به اعماق کشید. ۲- مسؤول پذیرش هتل، کلید اتاقم را به من داد. ۳- مدیر مدرسه بخاطر توجه من به تأسیسات عمومی از من تشکر کرد. ۴- مرا با رحمت خویش در شمار بندگان درستکارت وارد کن.

دین و زندگی (۱)

۵۱. گزینه ۲ درست است.

ص ۲۱

دقت کنید که در ابتدای این آیه به کسانی اشاره شده است که به دنبال ثواب دنیوی هستند. (مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا)

۵۲. گزینه ۱ درست است.

ص ۱۷

آن کس که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد، آن مقدار از آن را که بخواهیم و به هر کس اراده کنیم می‌دهیم؛ سپس دوزخ را برای او قرار خواهیم داد تا با خواری و سرافکندگی در آن وارد شود.

۵۳. گزینه ۲ درست است.

ص ۳۱

اینکه انسان به صداقت، عدالت و مانند آن عشق بورزد از سرمایه‌گرایی به نیکی‌ها سرچشمه می‌گیرد که مقدمه تحقق نفس لوامه در وجود انسان است و آیه مربوط به نفس لوامه هم عبارت است از: *وَلَا أُقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ*

۵۴. گزینه ۱ درست است.

تدبر ص ۳۳ و ۳۴

شیطان می‌خواهد به وسیله شراب و قمار، در میان شما عداوت و کینه ایجاد کند و شما را از یاد خدا و نماز باز دارد.

۵۵. گزینه ۳ درست است.

ص ۴۰

تغییرپذیری یک ویژگی مشترک است و قوانین بر پایه من ثابت انسان‌ها بنا شده است.

۵۶. گزینه ۴ درست است.

ص ۴۷

اینکه مرگ غروبی باشد که طلوع روشنی در انتظار آن است بیانگر اعتقاد به معاد است که از باور به دو بعدی بودن انسان ناشی می‌شود. پیامبر فرمودند: برای نابودی و فنا خلق نشده‌اید.

۵۷. گزینه ۲ درست است.

ص ۴۹

نترسیدن از مرگ به این معنا نیست که آنان ارزوی مرگ کنند بلکه از خدا عمر طولانی می‌خواهند تا با اندوخته کامل‌تری خدا را ملاقات کنند.

۵۸. گزینه ۲ درست است.

ص ۶۰

این که هر انسانی خواستار همه کمالات و زیبایی‌هاست و این خواستن هیچ حدی ندارد (میل به کمالات و زیبایی‌های نامحدود) بیانگر ضرورت معاد براساس حکمت الهی است. و این که خداوند تمایلات و گرایش‌هایی را در انسان قرار داده، پاسخ مناسب آن را هم پیش‌بینی کرده، با تمایلات و گرایش‌هایی همچون گرایش به بقا و جاودانگی و خواستار همه کمالات و زیبایی‌ها بودن بیانگر ضرورت معاد براساس حکمت الهی است.

۵۹. گزینه ۱ درست است.

ص ۵۸

یکی از دلایلی که سبب می‌شود عده‌ای دست به انکار معاد بزنند، این است که چنان واقعه بزرگ و با عظمتی را با قدرت محدود خود می‌سنجند و چون آن را امری بسیار بعید می‌یابند، به انکار آن می‌پردازند. حال آن که بعید بودن چیزی برای انسان هرگز دلیل بر غیرممکن بودن آن نیست. از این رو، قرآن یکی از انگیزه‌های انکار معاد را نشناختن قدرت خدا معرفی می‌کند.

۶۰. گزینه ۱ درست است.

ص ۵۹

خداوند در آیات سوم و چهارم قیامت، خطاب به کسانی که به انکار معاد می‌پردازند، می‌گوید:

نه تنها استخوان‌های آنها را به حالت اول در می‌آوریم، بلکه سرانگشتان آنها را نیز همان‌گونه که بوده، مجدداً خلق می‌کنیم.

۶۱. گزینه ۴ درست است.

ص ۶۹

این درخواست نشان می‌دهد که انسان بر احوال خود آگاهی پیدا کرده و در پی جبران است. (عبارت قرآنی «لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ» نشان می‌دهد که گزینه چهار صحیح است.)

۶۲. گزینه ۲ درست است.

ص ۶۹

با توفی حیات روح ادامه می‌یابد اما جسم حیات خویش را از دست داده و تباه می‌شود.

۶۳. گزینه ۴ درست است.

ص ۸۰

در بین گزینه‌های موجود تنها گزینه ۴ است که به نکته صحیحی اشاره می‌کند.
در گزینه اول به جای کلمه مقدم باید کلمه موخر بیاید، در گزینه ۲ دلیل درستی برای معیار بودن اعمال پیامبران نیاورده است و بالاخره در گزینه ۳ کلمه مرحله اول باید به جای مرحله دوم بیاید.

۶۴. گزینه ۱ درست است.

ص ۸۰

عبارت کتاب به این صورت است: با دیدن نامه اعمال برخی بدکاران به انکار اعمال ناشایست خود روی می‌آورند تا جایی که برای نجات خود از مهلکه به دروغ سوگند می‌خورند که چنین اعمالی را انجام نداده‌اند.

۶۵. گزینه ۳ درست است.

ص ۱۰۳

در بین گزینه‌های موجود تنها گزینه ۳ به نکته صحیحی اشاره کرده است.
در گزینه ۱ عبارت «عین ایشان بودن» صحیح نیست، در گزینه ۲ کلمه «مقدم» صحیح نیست و در گزینه ۴ کلمه چهارمین گام به درستی مطرح نشده است.

۶۶. گزینه ۲ درست است.

ص ۱۰۷

عبارتی که در سؤال مطرح شده است ثمره محاسبه است که در کلام امام علی به آن اشاره شده و مهم‌ترین ثمره الگو و اسوه عبارت است از «استمداد و دنباله‌روی از ایشان برای وصول سریع‌تر به اهداف مد نظر»

۶۷. گزینه ۴ درست است.

ص ۱۲۵

آیه و حدیثی که در گزینه ۴ بیان شده است اشاره به این دارد که شرط محبت اطاعت است و بدون اطاعت ادعای محبت صادقانه نیست.

۶۸. گزینه ۲ درست است.

ص ۱۲۷

عبارت بیان شده در سؤال مربوط به «تبری» است که قسمت اولی «لا اله الا الله» به شمار می‌رود و اشاره امام در این باره عبارت است از «ضرورت نفرت و بغض عملی نسبت به دشمنان خدا»

۶۹. گزینه ۴ درست است.

ص ۱۱۴

معنای آیه نشان می‌دهد که گزینه ۴ مقبول است.

ترجمه آیه: آیا خدا برای بنده‌اش کافی نیست؟!

۷۰. گزینه ۳ درست است.

ص ۱۳۶

اثر مشترک نماز و روزه عنصر بازدارندگی است که در عبارت «تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ» به چشم می‌خورد. / مواردی که در سؤال خواسته شده است به ترتیب در گزینه ۳ به درستی به آنها اشاره شده است.

۷۱. گزینه ۳ درست است.

ص ۱۴۴

کسی که چنین وضعیتی دارد موظف است که روزه‌اش را تا حد ترخص نگه دارد و پس از آن مجاز است که روزه خویش را بشکند.

۷۲. گزینه ۴ درست است.

ص ۱۵۲

در بین گزینه‌های زیر تنها گزینه چهار به نکته دقیقی اشاره کرده است.

در گزینه ۱؛ ندای درونی به خودنمایی فرا نمی‌خواند.

در گزینه ۲؛ آراستگی محدود به محیط خانه نیست.

در گزینه ۳؛ کلمه تابع باید به کلمه متبوع مبدل شود.

۷۳. گزینه ۱ درست است.

ص ۱۴۹

امام فرمودند در آن زمان مردم در سختی بودند / این نشان می‌دهد که همه معصومین به دنبال آراستگی بوده‌اند اما گاهی شرایط در آن اثر می‌گذاشته است.

۷۴. گزینه ۳ درست است.

ص ۱۶۰

در آیه چنین آمده که باید علاوه بر سر، گریبان و گردن هم پوشیده باشد و زیورآلات در صورتی که توجه نامحرم را جلب کند حرام است.

۷۵. گزینه ۳ درست است.

ص ۱۶۱

«خودداری از نگاه به نامحرم» وظیفه مشترک است و مثالی که در سؤال مطرح شده برای مسأله حجاب و سلب آزادی است.

انگلیسی (۱)

Part A: Grammar and Vocabulary

۷۶. گزینه ۱ درست است.

معنی جمله: «الف: احسان از فردا دانشگاهش را شروع می‌کند. ب: قرار است چه (رشته‌ای) بخواند؟»

توضیح: با توجه به سؤال نفر اول، نیاز به ساختار "be going to" داریم چرا که قصد و برنامه‌ریزی قبلی هدف گوینده است.

۷۷. گزینه ۳ درست است.

معنی جمله: «(جایی) خواندم که دارند اسکوترهای سر بسته‌ای می‌سازند که به اندازه سریع‌ترین ماشین‌ها یا حتی سریع‌تر از آنها می‌روند.»

توضیح: مقایسه بین یک "scooter" با سریع‌ترین ماشین‌ها است، پس نیاز به صفت عالی داریم. توجه کنید قبل از صفات عالی از حرف تعریف "the" استفاده می‌کنیم.

۷۸. گزینه ۳ درست است.

معنی جمله: «آقای جونز لطفاً از ماشین پیاده شوید. متوجه هستید داشتید بالای ۹۰ مایل در ساعت رانندگی می‌کردید؟»

توضیح: پرسش درباره عمل رانندگی در بازه‌ای از زمان مطرح است، پس نیاز به زمان گذشته استمراری داریم.

۷۹. گزینه ۲ درست است.

معنی جمله: «شما می‌خواهید فارغ از این که چقدر متن اضافه یا حذف شود، این دو ستون را کنار هم نگه دارید.»

توضیح: کاربرد حرف اضافه مکان "next to" (کنار) مطرح است.

۸۰. گزینه ۱ درست است.

معنی جمله: «موقع تعیین تکلیف خانه، توجه زیادی بایستی به این حقیقت معطوف شود که توانایی‌های دانش آموزان متفاوت است و تعداد معدودی از دانش آموزان نمی‌توانند همه کارها (تکالیف) را انجام دهند.»

(۱) توجه (۲) محافظت (۳) حیرت (۴) برنامه

۸۱. گزینه ۴ درست است.

معنی جمله: «به لطف فناوری مبتکرانه، مردم امروزه در قیاس با سال‌ها پیش، می‌توانند در سراسر دنیا در عرض چند ثانیه با یکدیگر ارتباط برقرار کنند.»

(۱) خوشامد (۲) خوشایند (۳) آماده، مهیا (۴) مبتکرانه

۸۲. گزینه ۲ درست است.

معنی جمله: «تام فکر می‌کند احتمال زیادی وجود دارد ماری موافقت کند جمعه شب مراقب بچه‌ها باشد.»

(۱) سوغاتی (۲) احتمال، امکان (۳) مقصد (۴) پیشنهاد

۸۳. گزینه ۴ درست است.

معنی جمله: «در سال‌های اخیر، تأکید از روی تنبیه معتادان مواد مخدر به سمت کمک کردن به آنها تغییر کرده است.»

(۱) تقابل (۲) تجربه، آزمایش (۳) دارو، پزشکی (۴) تأکید

۸۴. گزینه ۱ درست است.

معنی جمله: «از مسافران خواسته شده بود تا خودشان چمدان‌هایشان را پیش از آن که داخل هواپیما گذاشته شود مشخص کنند.»

معنی گزینه‌ها در حالت مصدری:

(۱) مشخص کردن (۲) حل کردن (۳) توسعه دادن، ساختن (۴) منتشر کردن

۸۵. گزینه ۳ درست است.

معنی جمله: «وقتی مادر محل کارش را ترک کرد، یک راست رفت خانه پیش پسرش و او را توی گهواره‌اش تاب داد تا خوابید.»

(۱) شی (۲) فلاش (۳) گهواره، مهد (۴) پرده گوش

۸۶. گزینه ۴ درست است.

معنی جمله: «برنارد باروک زمانی گفت که توانایی بیان یک ایده به اندازه خود آن ایده مهم است.»

معنی گزینه‌ها در حالت مصدری:

(۱) روایت کردن (۲) حمل کردن (۳) فارغ‌التحصیل شدن (۴) بیان کردن

۸۷. گزینه ۱ درست است.

معنی جمله: «اگر متوجه شدید که به زبان دوم زیادی آهسته می‌خوانید، به جای دنبال کردن مفهوم کلی احتمالاً شما دارید روی هر لغت زیادی تمرکز می‌کنید.»

(۱) احتمالاً (۲) اخیراً (۳) اغلب (۴) دقیقاً

Part B: Cloze Test

۸۸. گزینه ۳ درست است.

معنی گزینه‌ها در حالت مصدری:

(۱) دفاع کردن (۲) نشان دادن (۳) حمل کردن (۴) ثبت کردن

۸۹. گزینه ۲ درست است.

(۱) به علاوه (۲) با این حال، اما (۳) بلکه (۴) در نتیجه

۹۰. گزینه ۴ درست است.
توضیح: به ترکیب "on earth" (روی زمین) توجه کنید.
۹۱. گزینه ۲ درست است.
توضیح: مفهوم احتمال وقوع انجام عملی مطرح است، پس از فعل وجهی "may" استفاده می‌کنیم.
۹۲. گزینه ۴ درست است.
معنی گزینه‌ها در حالت مصدری:
(۱) ابداع کردن (۲) بخشیدن، بهانه آوردن (۳) باور کردن (۴) باعث شدن

Part C: Reading Comprehension

- متن شماره ۱:
۹۳. گزینه ۴ درست است.
متن عمدتاً درباره ..... است.
(۴) روبات‌های آینده
۹۴. گزینه ۲ درست است.
هدف اصلی بند سوم چیست؟
(۲) توضیح این که چرا روبات‌های امروزی با روبات‌های اولیه فرق دارند.
۹۵. گزینه ۳ درست است.
کدام روبات بیشتر از بقیه قادر به نشان دادن احساساتش است؟
(۳) کیسیت
۹۶. گزینه ۴ درست است.
نویسنده احتمالاً با کدام گزاره موافق می‌بود؟
(۴) تا سال ۲۰۳۵ روبات‌های بازیکن فوتبال واقعاً ممکن است وجود داشته باشند.
- متن شماره ۲:
۹۷. گزینه ۲ درست است.
این متن به احتمال زیاد از ..... گرفته شده است.
(۲) یک کتاب کار و کسب
۹۸. گزینه ۴ درست است.
واژه ای که از همه درست‌تر در جای خالی جمله انتهایی جای می‌گیرد، «.....» است.
(۴) به شدت محدود کننده
۹۹. گزینه ۲ درست است.
طبق اطلاعات درون متن، کدام یک از گزینه‌های زیر به احتمال کم‌تری یکی از کارکردهای حسابداری است؟
(۲) کمک به بازاریابی محصولات
۱۰۰. گزینه ۱ درست است.
واژه "those" (خط ۱۲) به چه چیزی اشاره می‌کند؟
(۱) افراد خارج از سازمان

ریاضی و آمار (۱)

۱۰۱. گزینه ۲ درست است.
گویا بودن این جملات مربوط به توان‌های متغیر X است که عبارتند از:

$$\sqrt{x^6} = x^3, \sqrt{x^5} \sqrt{x^3} = \sqrt{x^{13}}, \sqrt{x^4} (\sqrt{x^3})^2, \sqrt{x^3} \sqrt{x^3}^3 = \sqrt{x^{3^5}}, \sqrt{x^2} \sqrt{x^3}^4 = x^4$$

$$\sqrt{x} \sqrt{x^3}^5 = \sqrt{x^{17}}, \sqrt{x^3}^6$$

پس تنها جملات اول و پنجم، گویا هستند و ۲ جمله گویا وجود دارد.

۱۰۲. گزینه ۲ درست است.

دو طرف عبارت شرط را در ۲ ضرب می‌کنیم:

$$2x^2 + 4y^2 + 1 = 2x + 4xy \Rightarrow x^2 - 2x + 1 + 4y^2 - 4xy + x^2 = 0 \Rightarrow$$

$$(x-1)^2 + (2y-x)^2 = 0 \Rightarrow \begin{cases} x-1=0 \Rightarrow x=1 \\ 2y-x=0 \Rightarrow 2y=1 \Rightarrow y=\frac{1}{2} \end{cases},$$

$$\Rightarrow \frac{x^2 + 4y^2}{2x} = \frac{1 + 4 \times \frac{1}{4}}{2} = \frac{2}{2} = 1$$

۱۰۳. گزینه ۱ درست است.

چون حاصلضرب $(x+3)(x^2+x+1)$ عبارتی درجه ۳ می‌شود پس تنها مجهول عددی مانند a است که ضریب این حاصلضرب می‌باشد.

$$a(x+3)(x^2+x+1) \xrightarrow{x=2} 25 = a(2+3)(4+2+1) \Rightarrow a = \frac{25}{35} = \frac{5}{7}$$

$$\frac{5}{7}(1+3)(1+1+1) = \frac{60}{7}$$

مقدار عبارت به ازاء $x=1$ برابر مجموع ضرایب است.

۱۰۴. گزینه ۳ درست است.

$$\frac{A}{(x-y)(x+y)} + \frac{B}{x(x+y)} = \frac{Ax+B(x-y)}{x(x-y)(x+y)} = \frac{1}{x(x-y)}$$

$$\Rightarrow (A+B)x - By = x + y \Rightarrow -B=1 \Rightarrow B=-1, A-1=1 \Rightarrow A=2 \Rightarrow 2A+B=4-1=3$$

۱۰۵. گزینه ۴ درست است.

$$k(x - \frac{1}{3})^2 = 0 \text{ ریشه مضاعف } x = \frac{1}{3} - 4 \text{ است.}$$

$$k(x - \frac{1}{3})^2 = kx^2 - \frac{2}{3}kx + \frac{k}{9} = ax^2 + bx + c$$

$$\Rightarrow \frac{k}{9} = c \Rightarrow k = 18 \Rightarrow a = 18, b = -\frac{2}{3} \times 18 = -12$$

$$\frac{a}{2}x^2 - \frac{5b}{4}x - \frac{a}{3} = 9x^2 - 15x - 6 = 0 \Rightarrow x = 2, -\frac{1}{3}$$

پس $x = -\frac{1}{3}$ یکی از ریشه‌ها است.

۱۰۶. گزینه ۴ درست است.

ریشه‌های معادله اول برابر است با:

$$2x^2 - 7x + 3 = 7 \Rightarrow 2x^2 - 7x - 4 = 0 \Rightarrow x = 4, -\frac{1}{2}$$

می‌بایست ۴ و $-\frac{1}{2}$ در معادله $a(x - \frac{1}{2})^2 = 49$ صدق کند.

$$a(4 - \frac{1}{2})^2 = 49 \Rightarrow a = 4$$

$$a(-\frac{1}{2} - \frac{1}{2})^2 = 49 \Rightarrow a = 49$$

مجموع مقادیر a برابر $4 + 49 = 53$ است.

۱۰۷. گزینه ۲ درست است.

درآمد شرکت $R(x) = x(3 - \frac{1}{50}x)$ ، هزینه متغیر $2x$ ، هزینه ثابت ۱۲ و هزینه کل $C(x) = 2x + 12$ ، در نتیجه سود شرکت برابر است با:

$$P(x) = 3x - \frac{1}{50}x^2 - (2x + 12) = -\frac{1}{50}x^2 + x - 12$$

اولاً در نقطه سر به سر $P(x) = 0$ است.

$$-\frac{1}{50}x^2 + x - 12 = 0 \Rightarrow x^2 - 50x + 600 = 0 \Rightarrow x = 20, 30$$

دوماً به ازاء مقادیر بیش‌تر تولید می‌بایست $P(x) > 0$ باشد که $x = 20$ درست است.

۱۰۸. گزینه ۱ درست است.

اگر X ساعت لازم برای پر کردن استخر توسط شیر B باشد، داریم:

$$\frac{1}{24} + \frac{1}{x} = \frac{1}{x-2} \Rightarrow \frac{1}{24} = \frac{x - (x-2)}{x(x-2)} = \frac{2}{x^2 - 2x}$$

$$\Rightarrow x^2 - 2x - 48 = 0 \Rightarrow x = 8$$

که فقط بر عدد اول ۲ بخش‌پذیر است.

۱۰۹. گزینه ۳ درست است.

چون $(-1, a^2), (-1, 2a + 3)$ را داریم:

$$a^2 = 2a + 3 \Rightarrow a^2 - 2a - 3 = 0 \Rightarrow a = -1, 3$$

اگر $a = -1$ ، دو زوج مرتب $(-1, 3), (-1, 1)$ باعث می‌شوند که f تابع نباشد، پس فقط $a = 3$ قابل قبول است.

۱۱۰. گزینه ۲ درست است.

$$x - 1 \neq 0 \Rightarrow x \neq 1$$

$$1 - \frac{1}{x-1} \neq 0 \Rightarrow x \neq 2$$

$$x + 1 \neq 0 \Rightarrow x \neq -1$$

$$2 - \frac{1}{x+1} \neq 0 \Rightarrow x + 1 \neq \frac{1}{2} \Rightarrow x \neq -\frac{1}{2}$$

$$3 - \frac{1}{2 - \frac{1}{x+1}} \neq 0 \Rightarrow 3 \neq \frac{x+1}{2x+2-1} \Rightarrow 6x+3 \neq x+1 \Rightarrow x \neq -\frac{2}{5}$$

$$1+2+(-1)+\left(-\frac{1}{2}\right)+\left(-\frac{2}{5}\right)=\frac{20-5-4}{10}=\frac{11}{10}=1/1$$

۱۱۱. گزینه ۳ درست است.

$$f(x) = 0, \frac{f(x)+5}{x-a} = 1-2a \Rightarrow (x-a)(1-2a) = 5$$

$$2a^2 - 5a - 3 = 0 \Rightarrow \Delta = 25 + 24 = 49 \Rightarrow a = \frac{5+7}{4} = 3$$

۱۱۲. گزینه ۱ درست است.

پارامتر یک مشخصه عددی است که توصیف‌کننده جنبه‌ای خاص از جامعه است و در صورتی که داده‌های کل جامعه را داشته باشیم قابل محاسبه است.

۱۱۳. گزینه ۱ درست است.

چون مجموع داده‌ها برابر میانگین ضربدر تعداد داده‌ها است، داریم:

$$x_1 + x_2 + \dots + x_{50} = 17/5 \times 50 = 35 \times 25$$

و با توجه به فرمول $1+2+\dots+n = \frac{n(n+1)}{2}$ داریم:

$$1+2+3+\dots+50 = \frac{51 \times 50}{2} = 51 \times 25$$

$$\bar{x} = \frac{x_1 + 1 + x_2 + 2 + \dots + x_{50} + 50}{50} = \frac{35 \times 25 + 51 \times 25}{50} = \frac{2150}{50} = 43$$

۱۱۴. گزینه ۱ درست است.

میانگین کل داده‌ها $= 12$ و $\frac{10 \times 12 + 9 + 13 + 14}{13} = (1/1)^2$ جمع $(x_i - 12)^2$ ها است. پس جمع

$(x_i - 12)^2$ جدید برابر است با:

$$10(1/1)^2 + (9-12)^2 + (13-12)^2 + (14-12)^2 = 12/1 + 9 + 1 + 4 = 26/1$$

$$\sigma^2 = \frac{26/1}{10+3} \approx 2 \Rightarrow \sigma \approx 1/4$$

۱۱۵. گزینه ۲ درست است.

ابتدا داده‌ها را صعودی مرتب می‌کنیم:

۱۸ و ۱۹ و ۱۹ و ۲۱ و ۲۲ و ۲۳ و ۲۳ و ۲۴ و ۲۵ و ۲۵ و ۲۵ و ۲۶ و ۲۶ و ۲۶ و ۲۶ و ۲۷ و ۲۷ و ۲۹ و ۳۱ و ۳۱ و ۳۳
 با توجه به اینکه $Q_1 = 23$ و $Q_3 = 27$ ، داده‌ها داخل و روی جعبه ۲۷ و ۲۶ و ۲۶ و ۲۶ و ۲۶ و ۲۵ و ۲۵ و ۲۵ و ۲۵ و ۲۴ و ۲۴ و ۲۳ و ۲۳ و میانگین آنها برابر است با:

$$\frac{12 \times 20 + 3 + 3 + 4 + 4 \times 5 + 4 \times 6 + 7}{12} = \frac{301}{12} \approx 25$$

اقتصاد

۱۱۶. گزینه ۴ درست است.

کالاهایی که در بازار عرضه می‌شود و به فروش می‌رسد، ممکن است توسط مصرف‌کنندگان نهایی خریداری شود و به مصرف برسد که به آنها «کالای مصرفی» می‌گوییم؛ اما هر گاه تولیدکنندگان دیگری برای ادامه فرایند تولید و تبدیل آنها به کالاهای

مختلف دیگر، آنها را خریداری کنند و مورد استفاده قرار دهند، آنها را کالای واسطه‌ای می‌نامیم؛ به عبارت دیگر برخی کالاها و یا خدمات، هر چند خروجی یک کارخانه یا بنگاه تولیدی است، اما هنوز در فرایند تولید و تکمیل است و در بنگاه تولیدی دیگری به عنوان ورودی بکار برده می‌شود؛ برای مثال گوجه فرنگی‌ای که خانوارها تهیه می‌کنند و به مصرف می‌رسانند، «کالای مصرفی» است، اما وقتی همان گوجه فرنگی توسط کارخانه‌ها خریداری می‌شود و برای تولید کالاهای دیگر مثل رب گوجه فرنگی به کار می‌رود، «کالای واسطه‌ای» نام دارد.

یکی از علت‌های توجه اسلام به اقتصاد، اهمیت روزافزون مسائل اقتصادی در اجتماع و حیات جمعی انسان‌ها، و تأثیر عوامل اقتصادی بر همه جنبه‌های زندگی فرد، خانواده و جامعه - اعم از اجتماعی، سیاسی و فرهنگی - است. کشوری که وضعیت اقتصادی آن نابسامان باشد و نتواند پایه‌پای بقیه کشورهای دنیا در مسیر پیشرفتی همه جانبه حرکت کند، بسیار آسیب‌پذیر، و از نظر اجتماعی و سیاسی به بحران‌های گسترده دچار می‌شود. چنین جامعه‌ای نمی‌تواند با اتکا به فرهنگ ملی خود، مسیر آینده‌خویش را تعیین کند و به شدت تحت تأثیر اقتصادهای مهاجم قرار می‌گیرد؛ از این رو، جامعه اسلامی برای حفظ هویت و استقلال سیاسی و فرهنگی خود، باید به رشد و پیشرفت اقتصادی به مثابه یکی از مهم‌ترین ابزارها در این مسیر توجه کند. خداوند انسان‌ها را به گونه‌ای آفریده است که به حکم فطرت و سرشت خود در هر انتخابی به دنبال بیشترین منافع و کمترین هزینه و ضرر هستند؛ به عبارت دیگر در هر انتخابی منافع و هزینه‌های آن را مورد توجه قرار می‌دهیم و چنانچه منافع آن از هزینه‌ها بیشتر باشد، انتخاب می‌کنیم و در غیر این صورت از آن صرف نظر می‌کنیم. البته چه بسا ممکن است در تشخیص دقیق منافع و هزینه‌ها اشتباه کرده، و انتخاب نادرستی داشته باشیم، اما در مورد «روش انتخاب» (هزینه - فایده) هیچ‌گاه اشتباه نمی‌کنیم.

۱۱۷. گزینه ۱ درست است.

سود اقتصادی برابر است با درآمد منهای مجموع هزینه‌های مستقیم و غیرمستقیم، هزینه‌های غیرمستقیم، هزینه فرصت شرکت است. اگر هزینه مستقیم را X فرض کنیم داریم:

$$\text{سود اقتصادی} = ۱۰۰۰۰۰۰۰۰$$

$$\text{هزینه غیرمستقیم} = \frac{۶۰}{۱۰۰} \times ۱۰۰۰۰۰۰۰۰ = ۶۰۰۰۰۰۰۰$$

$$\text{درآمد شرکت} = ۸۳۴ \times ۴۰۰۰۰۰ = ۳۳۳۶۰۰۰۰۰$$

$$\Rightarrow ۱۰۰۰۰۰۰۰۰ = ۳۳۳۶۰۰۰۰۰ - (۶۰۰۰۰۰۰۰ + X) = ۲۷۳۶۰۰۰۰۰ - X$$

$$X = ۲۷۳۶۰۰۰۰۰ - ۱۰۰۰۰۰۰۰۰ = ۱۷۳۶۰۰۰۰۰$$

۱۱۸. گزینه ۲ درست است.

مواجهه تقاضاکننده و عرضه‌کننده، «بازار» را شکل می‌دهد. رفتار اقتصادی تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان باید هماهنگ باشد. در یک قیمت مشخص و ثابت، اگر تولیدکنندگان بیشتر از مقدار تقاضای مصرف‌کنندگان، گوشت قرمز تولید کنند به فروش آن مقدار اضافی موفق نخواهند شد (مازاد عرضه یا کمبود تقاضا). همچنین، اگر مصرف‌کنندگان بخواهند به مقداری بیشتر از آنچه تولیدکنندگان عرضه کرده‌اند، گوشت قرمز خریداری کنند، دچار مشکل خواهند شد (مازاد تقاضا یا کمبود عرضه).

۱۱۹. گزینه ۲ درست است.

ارزش افزوده در هر مرحله، مقدار واحد پولی است که در آن مرحله به کالا اضافه می‌شود یا قیمت کالا در آن مرحله منهای قیمت کالا در مرحله قبل است.

$$\text{ارزش افزوده مرحله ۴} = ۲۷۰۰۰ - ۱۹۰۰۰ = ۸۰۰۰$$

۱۲۰. گزینه ۴ درست است.

هر چند مبادله به وسیله کالاهای یاد شده با سرعت بیشتر و راحت‌تر از مبادلات پایاپای انجام می‌گرفت، افزایش تولید، و زیاد شدن حجم و تعداد مبادلات، مشکلات جدیدی را با خود به همراه آورد؛ از جمله اینکه کالاهایی که به عنوان وسیله مبادله مورد استفاده قرار می‌گرفت، در صورتی که مدت زیادی بدون مصرف می‌ماند، فاسد و غیر قابل استفاده می‌شد. همچنین به دلیل حجم زیاد، فضای زیادی را اشغال می‌کرد.

از سوی دیگر تأمین جا برای محافظت از این کالاها، هزینه نگهداری آنها را افزایش می‌داد و زیان دیدگی تولیدکنندگان را به همراه داشت؛ بدین ترتیب، بشر دریافت که این کالاها وسیله مناسبی برای معامله نیست و به جای آنها می‌توان از برخی فلزات مانند طلا و نقره استفاده کرد که نه تنها فسادناپذیر است بلکه حجم کمی دارد و حمل و نقل آنها بسیار آسان است؛ به همین سبب، انسان با به کارگیری پول فلزی از مشکلات ناشی از به کارگیری کالاها در مبادلات رهایی یافت. این انتخاب موجب گسترش تجارت در داخل کشورها و بین ملت‌ها شد و فعالیت‌هایی از قبیل دریانوردی و حمل و نقل را نیز رونق بخشید.

۱۲۱. گزینه ۴ درست است.

در ایران با تکالیفی که دولت برای بانک‌ها وضع می‌کند، گاه بانک‌های تجاری، نقش بانک توسعه‌ای را نیز ایفا می‌کنند. همچنین بانک توسعه تعاون، که از صندوق توسعه تعاون شکل گرفته بود، بانک توسعه‌ای است که فعالیت‌های تجاری هم می‌کند. بانک توسعه اسلامی مستقر در جده (وابسته به سازمان کنفرانس اسلامی) نیز بانک توسعه‌ای است. بانک‌های مسکن یا کشاورزی نیز بانک‌های تخصصی هستند که در ایران بیشتر نقش بانک تجاری را ایفا می‌کنند.

۱۲۲. گزینه ۳ درست است.

مشارکت مدنی: قراردادی بازرگانی است که به موجب آن دو یا چند شخص حقیقی یا حقوقی (از جمله بانک) سرمایه نقدی یا جنسی خود را به شکل مشاع و به منظور ایجاد سود درهم می‌آمیزند. مشارکت حقوقی: قراردادی است که طی آن بانک قسمتی از سرمایه شرکت‌های سهامی جدید را تأمین، و یا قسمتی از سهام شرکت‌های سهامی موجود را خریداری می‌کند و از این طریق در سود آنها شریک می‌شود.

۱۲۳. گزینه ۴ درست است.

دولت برای هدایت اقتصاد در مسیر مطلوب و مورد نظر خود و با هدف ایجاد نظم در عرصه فعالیت‌های اقتصادی و تأمین مصالح جامعه، مقررات اجرایی را وضع، و سیاست‌هایی را طراحی، و با اجرای قوانین و راهبردهای کلان کشور، حکمرانی می‌کند. همچنین برای ریل‌گذاری فعالیت‌های اقتصادی، لوائح قانونی را به مجلس شورای اسلامی ارائه می‌کند که پس از تصویب مجلس به عنوان قانون ابلاغ می‌شود. قانون مالیات‌ها، قانون گمرکی، قانون بودجه و قانون برنامه پنج ساله از جمله قوانین مهم است. به طور کلی، دولت با در نظر گرفتن تصویری از آینده اقتصاد و مشخص کردن اهداف آن، می‌کوشد فعالیت‌های اقتصادی جامعه را به سمت و سوی مورد نظر خود هدایت کند.

امروزه در بیشتر کشورها مجلس نمایندگان وظیفه تصویب بودجه را به عهده دارد. در جمهوری اسلامی ایران نیز مطابق قانون اساسی، تصویب بودجه سالانه کشور از وظایف مجلس شورای اسلامی است.

طبق قانون، دولت موظف است لایحه بودجه سال بعد را تا آخر ماه هر سال به مجلس تقدیم کند.

لایحه بودجه ابتدا در کمیسیون بودجه مجلس مورد بررسی قرار می‌گیرد و سپس در جلسه علنی مجلس مطرح می‌شود.

مجلس نیز طبق قانون، باید لایحه بودجه سال بعد را قبل از پایان سال تصویب کند.

پس از تصویب لایحه بودجه در مجلس شورای اسلامی، این لایحه به قانون بودجه تبدیل می‌شود که در تمامی دستگاه‌های دولتی لازم‌الاجراست. اگرچه بودجه یکی از اهرم‌های قوی هدایت اقتصاد جامعه است، تصویب آن به تنهایی کفایت نمی‌کند و مجلس شورای اسلامی، علاوه بر تصویب بودجه باید بر اجرای آن نیز نظارت کند؛ در غیر این صورت، تصویب بودجه اهمیت خود را از دست می‌دهد.

ارقام بودجه به طور تخمینی تعیین می‌شود و در پایان سال پس از اجرای بودجه، تفاوت ارقام پیش‌بینی شده با مخارج واقعی تحقق یافته و درآمدهای واقعی وصول شده در سندی به نام «تفریغ بودجه» مشخص می‌شود. این سند، دستیابی به اهداف و نیز پایبندی و یا عدم پایبندی دستگاه‌ها به تکالیف بودجه را مشخص می‌سازد. از این رو، در تمام کشورها حق نظارت بر اجرای بودجه برای مجلس نمایندگان شناخته شده است. معمولاً نظارت، تهیه و ارائه سند تفریغ بودجه به عهده دیوان محاسبات است که اعضای آن را نمایندگان مجلس انتخاب می‌کند. در جمهوری اسلامی ایران به موجب قانون اساسی، دیوان محاسبات مستقیماً زیر نظر مجلس شورای اسلامی است.

۱۲۴. گزینه ۱ درست است.

۱- درون‌زایی: عوامل اصلی تولید در اقتصاد کشور به عنوان محرک اصلی پیشرفت باید از درون کشور نشأت بگیرد؛ زیرا اگر عوامل اصلی پیشرفت اقتصادی کشور به بیرون وابسته باشد در وضعیت بحرانی مثل تحریم دشمن عوامل اصلی پیشرفت کشور

را محدود می‌سازد و کشور با مشکلات بسیاری رو به رو می‌گردد. سرمایه‌گذاری خارجی در صورتی می‌تواند به پیشرفت کشور کمک کند که عوامل داخلی تولید را تقویت کند؛ در غیر این صورت سرمایه‌گذاران خارجی در زمان بحران ممکن است تصمیم به خارج کردن سرمایه بگیرند و اگر رشد اقتصادی منبع درونی نداشته باشد با خروج منابع خارجی متوقف خواهد شد.

۲- برون‌گرایی و گسترش ارتباطات: رشد اقتصادی کشور وقتی تضمین می‌شود که آنچه در درون کشور تولید می‌شود، در سطح گسترده توسط کشورهای مختلف مورد استفاده قرار گیرد.

از این رو صادرات محصولات با ارزش افزوده بالا به کشورهای متعدد در سراسر جهان، با اولویت کشورهای همسایه و شرکای تجاری، به مقاوم سازی اقتصاد کشور می‌انجامد.

۱۲۵. گزینه ۱ درست است.

سال	عنوان ابلاغیه
۱۳۷۹	سیاست‌های کلی «امنیت اقتصادی»
۱۳۸۰	فرمان «مبارزه با مفسد اقتصادی»
۱۳۸۹	سیاست‌های کلی «انرژی»
۱۳۸۴	سیاست‌های کلی «اصل ۴۴ قانون اساسی»
۱۳۸۵	سیاست‌های کلی «بند ج اصل ۴۴ قانون اساسی»
۱۳۸۷	سیاست‌های کلی «برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران»
۱۳۸۹	سیاست‌های کلی «اصلاح الگوی مصرف»
۱۳۸۹	سیاست‌های کلی «تشویق سرمایه‌گذاری»
۱۳۹۰	سیاست‌های کلی «اشتغال»
۱۳۹۱	سیاست‌های کلی «تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی»
۱۳۹۲	سیاست‌های کلی «اقتصاد مقاومتی»
۱۳۹۴	سیاست‌های کلی «محیط زیست»

۱۲۶. گزینه ۲ درست است.

هزینه‌های سرمایه‌ای را می‌توان به این شرح طبقه‌بندی کرد:

۱- سرمایه‌گذاری‌های مولد: این گونه سرمایه‌گذاری‌های دولتی باعث ایجاد و استقرار کارخانه‌ها و صنایعی می‌شود که خدمات و کالاهای نهایی مورد نیاز مردم را تولید می‌کنند؛ مانند کارخانه‌های نساجی، خودروسازی، تراکتورسازی و مواد غذایی.

۲- سرمایه‌گذاری‌های زیربنایی: این گونه سرمایه‌گذاری‌ها باعث تقویت توان اقتصادی کشور می‌شود و برای به ثمر رسیدن سایر فعالیت‌های اقتصادی بسیار ضروری است. می‌دانیم که اگر آب نباشد، کشاورزی امکان‌پذیر نیست و بدون برق، صنعت معنایی ندارد. همچنین جاده و خطوط آهن مناسب لازم است تا کالاهای تولید شده به سرعت به دست مصرف‌کنندگان برسد؛ بنابراین، هزینه‌های سرمایه‌گذاری زیربنایی که صرف ساخت و احداث جاده‌ها، خطوط راه آهن، شبکه‌های بزرگ آبرسانی، سدسازی، ساخت نیروگاه‌ها و کارهایی از این قبیل می‌شود، لازمه تحقق و بهره‌برداری مطلوب از فعالیت‌های اقتصادی است.

۳- سرمایه‌گذاری‌های اجتماعی: این سرمایه‌گذاری‌ها نیز همچون سرمایه‌گذاری‌های زیربنایی زمینه لازم تولید سایر کالاها را فراهم می‌سازد؛ مانند سرمایه‌گذاری در آموزش و پرورش، آموزش عالی امور فرهنگی و هنر. می‌دانیم که محور تولید، انسان و تفکر اوست.

۱۲۷. گزینه ۳ درست است.

پرداخت‌های انتقالی هزینه‌هایی است که دولت بلاعوض و به صورت هدفمند به منظور تأمین اجتماعی، ایجاد توازن اجتماعی، رفع نابرابری‌ها، حمایت از تولید یا گروه‌های خاص پرداخت می‌کند؛ برای مثال دولت پرداخت‌هایی را برای حمایت از تولیدکننده (یارانه تولید) و یا برای حمایت از نخبگان یا آسیب‌دیدگان ناشی از حوادث طبیعی انجام می‌دهد. پرداخت به روستاییان تحت پوشش طرح شهید رجایی (طرحی است که به موجب آن، طبق قانون، هر ماه مبلغی به صورت غیر نقدی یا نقدی به طور بلاعوض به روستاییان بالاتر از ۶۰ سال داده می‌شود) و یارانه‌ای که دولت به منظور ثابت نگاه داشتن قیمت‌ها و عرضه کالاهای اساسی مثل نان، قند، شکر و روغن نباتی به قیمت ارزان می‌پردازد، هم مثال‌های دیگری برای پرداخت‌های انتقالی است.

۱۲۸. گزینه ۱ درست است.

یکی از ابزارهای رقابت و یا جنگ اقتصادی، «تحریم اقتصادی» است. کشورهای قدرتمند با اهداف اقتصادی (کسب منافع بیشتر) سیاسی (براندازی یا اعمال فشار) و یا حتی به عنوان ابزار مکمل جنگ نظامی از تحریم اقتصادی استفاده می‌کنند. تحریم اقتصادی، موجب افزایش هزینه مبادله و سختی صادرات و واردات می‌شود به گونه‌ای که کشور تحریم‌شونده مجبور می‌شود کالای مورد نیاز خود را با قیمتی گرانتر و از بازار سیاه تهیه کند.

تحریم‌های اقتصادی دو دسته است:

۱- تحریم تجاری (مانع‌تراشی در مقابل صادرات و واردات کالا، خدمات و عوامل تولید مثل سرمایه) ۲- تحریم مالی (مانع‌تراشی در مقابل مبادلات مالی، بانک‌ها و بیمه‌ها) در گذشته تحریم‌های تجاری بیش از تحریم‌های مالی رایج بود؛ اما امروزه جهانی شدن اقتصاد، موجب شده است روز به روز از میزان تأثیرگذاری دسته اول تحریم‌ها یعنی تحریم‌های تجاری کاسته شود. در مقابل، شبکه گسترده و یکپارچه پولی و مالی، که بعد از جنگ جهانی دوم برپا شد، موجب شد کشورهای تحریم‌کننده از فناوری‌های جدید ارتباطی و اطلاعاتی، و نهادهای مالی و پول‌های بین‌المللی (دلار و یورو) استفاده کرده و تحریم‌های بانکی و بیمه‌ای اعمال کنند.

تحریم‌ها هزینه‌هایی را بر کشور تحریم‌شونده تحمیل می‌کند؛ اما برخلاف تصور اولیه، کشور تحریم‌کننده و سایر کشورها نیز از تحریم زیان می‌بینند. همچنین برخلاف تصور عمومی، تحریم می‌تواند منافی نیز داشته باشد. تحریم موجب می‌شود که کشور تحریم‌شونده با اتکا به نیروهای داخلی به تولید دست بزند و مزیت‌های اقتصادی و رقابتی کسب کند. با اجرای صحیح این سیاست، اقتصاد درون‌زا تحقق می‌یابد.

۱۲۹. گزینه ۳ درست است.

در صفحات ۱۲۸ تا ۱۳۲ کتاب درسی قانون اقتصاد جمهوری اسلامی ایران آمده است.

۱۳۰. گزینه ۳ درست است.

توزیع عادلانه ثروت و درآمد علاوه بر در اختیار قرار دادن فرصت‌های برابر به منظور تولید برای عموم مردم یکپارچگی و توازن اقتصادی را ایجاد، و به حفظ پیشرفت اقتصادی کمک شایانی می‌کند.

علوم و فنون ادبی (۱)

۱۳۱. گزینه ۲ درست است.

همان اول کار، واج‌آرایی و کنایه را کنار بگذارید؛ نادیده از همین راه دور، از شما داوطلب حرف حساب‌گوش‌بگیر ممنونیم! با «جناس» شروع کنید: هم الف) در «روی» و «موی» ش جناس دارد، هم ضعیف‌تر-د) در «در» و «درم» [باز هم تأکید می‌کنیم در غیر حرکتی‌ها فقط حرف مهم است!]. با اولویت‌دهی به الف)، ۲) و ۱) را نکه دارید و ۳) و ۴) را دور بیندازید. بعد، «تشخیص»؛ ه) دارد [مقبل (خوش‌بخت بودن صباح، ج) ندارد. آن‌گاه دیگر نیازی به این که بگویید ه) «تشبیه» هم دارد نخواهید داشت: فهرست تشبیهات اسنادی در ج):

اولی و دومی: «آن» [= زنج] [زنج نیست؛ بلکه] «په» / «سیب» است. سومی و چهارمی: «آن» [= لب] [لب نیست؛ بلکه] «شکر» / «جان شیرین» است. بخت با شما یار بود که سؤال درباره تعداد تشبیهات نبود!

۱۳۲. گزینه ۳ درست است.

«ها» را از ۱)، «آم» را از ۲)، و «جان» را از ۴) بگیرید (یعنی هجای پایانی را). آن وقت گوشتان همان آهنگ را خواهد شنید که از ۳) شنیده است. (صفحه ۷۶)

۱۳۳. گزینه ۲ درست است.

یا با جهاد - که از جنس حماسه است - به بهشت می‌شوند، یا از کنج عبادت. با داستان - که این جا یعنی حیل و نه «زال»، پدر رستم - نمی‌شود! ک-الله خیرالماکرین! [«بوستان» جز در برخی حکایات مثلاً در باب پنجمش چندان مضمون رزمی ندارد؛ دو - سه حکایتی هم حرف بزم؛ اما در یک نگاه، سراسر، «تعلیمی» است. (صفحات ۶۸ و ۷۶).

۱۳۴. گزینه ۴ درست است.

روشن است که «سرو» استعاره [مصرحه] است از معشوق «رعنا»! پس بیت تشخیص ندارد؛ اما در ۱) به دلیل وجود «تشخیص» استعاره دارد. با توجه به محدودیت‌های علمی تعریف انواع ایهام در کتاب‌های درسی شما، ما جرأت نداشتیم بگوییم «هوا» ایهام است یا ایهام تناسب؛ اما هر چه هست نوعی ایهام است. باز در ۳) دو جمله اسنادی داریم که هر دو در خود

«تشبیه» دارند. در ۲) هم دست کم، «طلب» اول و دوم تکرار دارند.

۱۳۵. گزینه ۱ درست است.

فرض کنید عبارت مرجع در صورت سؤال نمی‌بود و فقط می‌بایست از گزینه‌ها جواب را پیدا کنید. من پاسخ‌نویس اگر بودم، اول می‌رفتم سراغ گزینه‌ای که به عنوان فارسی‌زبان امروزی راحت‌تر می‌شد با آن کنار آمد؛ در ۲) آمده: «دادن» ..... را [به .....]. در این گزینه، مکتب او، بی‌تردید، مفعول «دادن» است. «کردن» هم در ۳) معادل «گرداندن» است؛ یعنی گذراست به مفعول و مسند. در ۴) «زدن» (به معنای «تواختن» [ضربه]) در فارسی امروز متمم می‌خواهد. را هم که نشانه تاریخی همان متمم. با این همه، ممکن است با خود بگویید «دیدن» راحت‌تر از آن دو تای دیگر مفعول نمی‌پذیرد؟ جواب در نگاه اول این است: بله! حالا بفرمایید ببینیم مفعول کدام هست؟ «معلم»؟! حتماً نه! مفعول اگر فقط معلم می‌بود، آن وقت «اخلاق» نهاد یک فعل سوم شخص جمع می‌شد؛ بعد تکلیف ما با «ملکی» چه بود؟ هیچ! همین طور می‌ماند معطل نقش دستوری! با این تفاسیل، عجلتاً همین را داشته باشید: [را در ۱) رابط میان دو عنصر غیر صرفی (یعنی غیر فعل با غیر فعل) است؛ برای همین می‌شود «فک اضافه». اگر یکی از طرفین این رابطه «فعل» می‌بود، چاره‌ای برایش نمی‌ماند که یا مفعول [فعل] را نشان دهد، یا از متمم [آن] خبرمان کند!

حالا تازه نگاه کنید و ببینید کاربرد [را] چرا در ۱) با عبارت صورت سؤال یکی‌ست؛ در صورت سؤال «نگریستن» حرف اضافه خود را دارد: یا (= به در فارسی امروز). باز این جا اگر «ما» مفعول گرفته شود، دل است که می‌ماند و - هاج و واج - ما را می‌نگرد. شما بگویید آن وقت می‌شود حرف اضافه (یعنی، یا) را بی‌کار و بی‌صاحب رها کرد؟!... به هر حال باز مبنای استدلال ما همان است که در ۱) گفتیم: [را] این جا هم رابط غیر فعل به غیر فعل است! [بیان ما هم این جا اگر کمی پیچ خورده، علت دارد؛ حالا حالاها با این «را»، خاصه فک اضافه‌اش می‌خواهیم خوب گوشتان را پیچانیم تا شنیدن حرف حساب را خوب یاد بگیرید!] (صفحات ۳۰ و ۳۳)

۱۳۶. گزینه ۱ درست است.

۱) که معلوم است. بحث درباره ۲) هم که مقامش این جا نیست؛ ۲) به هر حال «تکرار» ندارد. در ۳) و ۴) جناس به کار رفته. در ۴) «مدار» و «مدار» در ۳) هم، کمی پیچیده البته: «نازارمت» (= تو را نسی/آزارم) و ناز آرمت (= ناز [برای] به سوی تو/آوزم) جناس [تام] دارند. (صفحات ۹۹ تا ۱۰۲)

۱۳۷. گزینه ۳ درست است.

جناس			تکرار	گزینه
اشتهاق	اختلافی	تام		
وصول - وصل	وصول - اصول	-	-	۱)
بگشا - بگشاید - گشاد	-	-	-	۲)
-	-	دوش [اول = سوم] - دوش [دوم]	دوش [دوم] - دوش [سوم]	۳)
قیل - قال	-	-	-	۴)

(صفحات ۹۹ تا ۱۰۲)

۱۳۸. گزینه ۴ درست است.

کتابتان، به درستی، تصریح دارد: «زبان‌هایی که در ایران منظور جغرافیای سیاسی امروزه [و مناطق همجوار آن از قدیم‌ترین روزگاران متداول بوده است.» (صفحات ۳۷ و ۳۸)

۱۳۹. گزینه ۳ درست است.

گزینه	متوازی	مطرف	متوازن
۱)	آنا[ی] - جانا[ی]	-	-
۲)	-	گیر - بپذیر	دست - عذر
۳)	زندان - گریان	[زندان / گریان - جباران]	-
۴)	گوش - نوش	-	-

(صفحات ۱۰۴ تا ۱۰۷)

۱۴۰. گزینه ۴ درست است.

در (۱)، دست کم: جهان - اندوهان، در (۲): اقتصار - افتقار، و در (۳) گناهان - جاودان. (صفحات ۱۰۴ تا ۱۰۷)

۱۴۱. گزینه ۱ درست است.

در (۱) کلمه‌ها و عبارت‌های دخیل عربی مشهودند: «باری»، «جمله معترضه» [«تعالی»، «واجب»، «منهیات»، «حق»، و «باز، معترضه» [«سبحانه و تعالی». (صفحات ۵۰ و ۵۱)

۱۴۲. گزینه ۲ درست است.

گزینه	متوازی	متوازن	تکرار (۲X)
(۱)	ماه‌[ای] - شاه‌[ای] ساقی - بندی دربان - مهمان	-	هر [+ کجا [است] + [است] یا تو را
(۲)	گلشن - روشن پایه ^[ء] - مایه ^[ء] تخت - بخت	زمین - زمان	از تو [است]
(۳)	امل - اجل رهبر - خنجر	-	گوید که آمد من
(۴)	باده ^[ء] - وعده ^[ء] دوشین - نوشین صفا - وفا خواست [+ کرد] - راست [+ کرد]	-	به

(صفحات ۱۰۸ تا ۱۱۲)

۱۴۳. گزینه ۲ درست است.

در (۱) فقط «مگیر» و «حقیر» متوازی‌اند. در (۲) «پناه» و «راه» مطرف‌اند. (صفحات ۱۰۸ تا ۱۱۲)

۱۴۴. گزینه ۳ درست است.

شاهد (۱) این است: «سعدی که گوی بلاغت ربود». شاهد (۲) «بوستان» در صورت سؤال. شاهد (۴) هم نیود لغات مهجور فارسی از سر تا ته این سه بیت. (صفحات ۵۹ و ۶۰)

۱۴۵. گزینه ۳ درست است.

از (۲) و (۴) که بگذریم، حواستان در (۱) و نمونه‌های مشابه گذشته و آینده‌اش به این باشد که «جناس» قرار است میان دو واژه [یعنی واحد معنایی کامل با واحد معنایی کامل] باشد نه میان سر این واژه یا میان این واژه یا ته این واژه با ته آن یکی یا میان آن یکی یا سر آن یکی؛ ساختار زبان آلت دست سلیقه باری‌به‌هرجهت ما که نیست! بالعکس، ناظم سخت‌گیر ذهن‌های هنوز آشفته ماست! بنابراین، مثلاً در این فقره، نه شما حق دارید «خانه‌به‌دوش» را با «حلقه‌به‌گوش» جناس بگیرید، نه - به طریقی اولی - طراح چنین حقی را می‌تواند به خود بدهد! جناس فقط در (۳) مشهود است: میان «یار» و «دیار»؛ باز این جا هم حواستان جمع باشد که ضمیر متصل (- م) واحد زبانی جداگانه است. (صفحات ۹۹ تا ۱۰۲)

۱۴۶. گزینه ۲ درست است.

گزینه	اختلافی	اشتقاق
(۱)	تَهی * - شَهی	-
(۲)	-	عدیل - عدل کریم - کرم سفیه - سفه
(۳)	گاه - شاه	-
(۴)	کَهتر - مهتر گَهی * - مَهی * * *	-

*، * و * * * : تلفظ کهن واژه‌ها را بیاموزید، البته با یادآوری این که در غیر حرکتی‌ها تنها عنصر آوایی که مهم نیست همانا حرکت است!

(صفحات ۱۱۳ تا ۱۲۱)

۱۴۷. گزینه ۱ درست است.

گزینه	تکرار	جناس تام	قافیۀ درونی (↑ جناس ناقص)	[تضاد]
(۱)	روای] - رو - روای]	-	نه - به	-
(۲)	[هر]	سوی - روی		رَوی ≠ آبی
(۳)	-	روی (صورت) - روی (سطح)	-	-
(۴)	روی - روی	-	-	-

(صفحات ۸۵، ۹۹ و ۱۰۰، ۱۱۳ تا ۱۲۱)

* [در شرایط اضطراری، اگر سؤال غیر استاندارد بود و هر چه گشتید تکرار نیافتید می‌توانید تکرار بگیری‌اش! چاره چیست؟
بالآخره سؤال جواب می‌خواهد.]

۱۴۸. گزینه ۲ درست است.

بیت	قافیۀ درونی	ناقص	تکرار (۲×)	تام
(الف)	-	شافی - صافی	از محبت شود	-
(ب)	طغیان - زندان	-	-	-
(ج)	-	-	بجویی	-
(د)	-	-	تا [+] کی این	پرده - پرده

(صفحات ۸۵، ۹۹ و ۱۰۰، ۱۱۳ تا ۱۲۱)

مهم: مبنای طراحی این سؤال بیت زیر از «مولانا»ست در کتاب درسی (صفحه ۱۴):

«چون که با کودک سروکارت فتاد، // هم، زبان کودکی باید گشاد»

۱۴۹. گزینه ۴ درست است.

«خداوند» در فارسی قدیم - در بیان عام خود - یعنی «صاحب»، و - در بیان خاص، یعنی - «شاه»؛ این جا «امیر» در (۱) و «خلیفه» در (۲) مترادف مفهوم خاص این واژه‌اند. درباره (۳) هم که بحثی نیست. اما در (۴): اگر «تعبیر» و «عبارت» مترادف باشند، آن وقت، دیگر «از عبارت تا عبارت» / «هیچ» / «فرق» نیست!

۱۵۰. گزینه ۲ درست است.

بازگردانی نهایی به ساختار دستوری فارسی معیار چنین حکم می‌کند: چوب [را] به کسی «زدن»؛ پس «را»ی دوم حرف اضافه است.

۱۵۱. گزینه ۲ درست است.

سعدی هم - در تأییدش - می‌گوید: «حکایت بر مزاج مستمع گوی // اگر خواهی که دارد با تو میلی // هر آن عاقل که با مجنون نشیند // نباید کردنش جز ذکر لیلی».

۱۵۲. گزینه ۴ درست است.

متن از تاریخ بلعمی است به نثر مرسل (ساده). (صفحه ۴۷)

۱۵۳. گزینه ۱ درست است.

مسئله در این سؤال عمدتاً حذف همزه است؛ یعنی تکیه مطلق بر ۹، نه اعتماد سُست به ۱۰. بنابراین، «شیرفکن» در ۲ و «جنگاور» در ۴ نمی‌توانند هجای کشیده داشته باشند. در ۲ هیچ هجای کشیده‌ای در کار نیست. در ۳ فقط کاش و خیش کشیده هستند. در ۴ هم، - گیز و باد. (صفحه ۷۵)

۱۵۴. گزینه ۲ درست است.

حرف خیلی می‌شود زد؛ عجالتاً بدانید که مبنای طرح سؤال این قاعده پیشرفته عروضی است: هجاهای کشیده یا کوتاه در انتهای هر مصراع [یا هر رکن عروضی (در وزن‌های دوری)] باید بلند فرض شود. خوب نگاه کنید: سلاه در ۱، گیر در ۳، و یویم در ۴ کشیده‌اند. اما سی در ۲ - عیناً شکلِ سَود در صورت سؤال - خود به خود بلند است. (صفحه ۷۶) جدول تقطیع، ستون آخر: - کوه (-)

۱۵۵. گزینه ۲ درست است.

اولاً که بدیهی است در ۱ و ۳ و ۴، هیچ یک، را نمی‌شود ذوقافیتین گرفت. اما نکته در ۲ چیست؟ بارها گفتیم؛ صرف و - به ویژه - نحو با هیچ احدی شوخی ندارند! بنابراین، و به حکم منطق ساختاری بیت، «[ا]ست» و [ا]ست را ردیف بگیرید، چون «چی» و «کی»، به عنوان مسند در هر یک از مصرع‌ها، جداگانه واژه‌اند؛ این جا «واژه قافیه» (= قافیه). آن وقت، «با نعیم‌تر» و «کریم‌تر» خود را به عنوان قافیه دوم عرضه خواهند کرد! (صفحه ۸۵)

تاریخ (۱)

۱۵۶. گزینه ۱ درست است.

درس ۷ صفحه ۶۳

در دوره صفویه، تمایل و علاقه اروپاییان برای مسافرت به کشور ما و شناخت تاریخ و فرهنگ آن دو چندان شد. در آن زمان، نویسندگان و محققان اروپایی به واسطه نوشته‌های هرودت و سایر مورخان یونانی و رومی عهد باستان اخبار و آگاهی قابل توجهی درباره سلسله‌ها و شاهان ایران در دوره باستان در اختیار داشتند. به همین دلیل برخی از جهانگردان اروپایی که در دوران فرمانروایی صفویان به ایران آمدند، با کنجکاوی زیاد در جست و جوی بناها و آثار تاریخی دوره هخامنشی به خصوص در فارس بودند. تعدادی از این جهانگردان اقدام به تهیه گزارش و تصویر از آثار مذکور کردند.

۱۵۷. گزینه ۳ درست است.

درس ۸ صفحه ۷۶

دوران تاریخی فلات ایران با تاریخ ایلام که اطلاعات مکتوبی درباره آن وجود دارد، آغاز می‌شود. سرزمین اصلی ایلامیان شامل جلگه خوزستان و مناطق کوهستانی زاگرس جنوبی و میانی بود. از آنجا که اقتصاد بین‌النهرین نیازمند منابع طبیعی و معدنی فلات ایران بود فرمانروایان سومری و اکدی پیایی به سرزمین ایلامی‌ها لشکرکشی می‌کردند.

۱۵۸. گزینه ۲ درست است.

درس ۹ صفحات ۸۳ تا ۸۶

کوروش مدتی پس از به قدرت رسیدن، به آسیای صغیر لشکرکشی کرد و حکومت لیدی و سایر دولت - شهرهای آنجا را

شکست داد و شهر ثروتمند سارد، پایتخت لیدی و تمامی آسیای صغیر را به تصرف خود در آورد. در زمان پادشاهی کمبوجیه، پسر و جانشین کورش بزرگ، مصر به تصرف هخامنشیان در آمد. داریوش بزرگ پس از فرونشاندن شورش‌های داخلی و برقراری آرامش و امنیت در سرتاسر شاهنشاهی هخامنشی، به شرق لشکرکشی کرد و قسمت‌هایی از غرب و شمال غرب هند را به قلمرو خود افزود. خشایارشا، پسر و جانشین داریوش، پس از فرونشاندن شورش‌های مصر و بابل به یونان لشکر کشید و آتن را تصرف کرد. ، اما در نبرد دریایی در تنگه سالامیس توفیقی به دست نیاورد.

۱۵۹. گزینه ۳ درست است.

درس ۱۰ صفحه ۹۴

حکومت اشکانی با رشادت و روحیه جنگاوری، ایران را از چنگ بیگانگان بیرون آورد. اشکانیان با آسان‌گیری و مداراجویی فرهنگی و دینی، اقوام و فرقه‌های دینی گوناگون و حتی یونانی تباران ایران را که در سراسر قلمرو آنها پراکنده بودند، در کنار یکدیگر حفظ کردند. سلسله اشکانی با اعمال چنین سیاست‌هایی بود که در دوران پس از اسکندر، توانست به ایران استقلال و حیثیت دوباره ببخشد. اشکانیان به تدریج با پیوند دادن اجزای مختلف فرهنگ ایرانی و ترویج ایران گرایی، ایران را احیا کردند.

۱۶۰. گزینه ۱ درست است.

درس ۱۱ صفحه ۱۰۵

درباره قضاوت و دادرسی در دوره ساسانیان اطلاعات و مدارک بیشتری باقی مانده است. مجموعه‌ای از قوانین و محاکمات عصر ساسانی در کتاب «مادیان هزاردادستان» به زبان پهلوی گردآوری شده و منبع ارزشمندی برای حقوق و دادرسی آن دوره محسوب می‌شود.

۱۶۱. گزینه ۳ درست است.

درس ۱۲ صفحه ۱۱۱

درباره سازمان اجتماعی ایران در زمان ساسانیان، مدارک و اطلاعات بیشتری در دست است. نظام طبقاتی جامعه ایران در عصر ساسانی تحت تأثیر دو عامل گسترش یافت و تثبیت شد. عامل اول، تأسیس حکومت مرکزی قدرتمندی بود که خاندان ساسانی با توسعه تشکیلات اداری و دیوانی به وجود آوردند. از این رو، قشر جدیدی به نام «دبیران» در این دوره به طبقه حاکم افزوده شد. عامل دوم، رسمیت یافتن دین زرتشتی و افزایش نفوذ و اختیارات موبدان بود.

۱۶۲. گزینه ۳ درست است.

درس ۱۳ صفحه ۱۲۶

با به قدرت رسیدن اشکانیان بار دیگر جریان داد و ستد به خصوص بازرگانی خارجی رونق اساسی گرفت. یکی از عوامل مهم این رونق، برقراری روابط سیاسی و تجاری میان ایران و چین، و در پی آن گشایش جاده معروف ابریشم بود. ایران در آن دوره به عنوان واسطه تجاری بزرگ، میان چین و هند از یک سو، و اروپا از سوی دیگر عمل می‌کرد. در زمان اشکانیان، ابریشم چین و ادویه هندوستان مشتریان زیادی در قلمرو روم داشت. بنابراین درآمد هنگفتی از حقوق گمرکی، عوارض حمل و نقل و راهداری، نصیب حکومت اشکانی می‌شد. امپراتوری روم، نخست در دوره اشکانی و سپس در عهد ساسانی، تلاش کرد که به طور مستقیم با هند و چین ارتباط تجاری برقرار نماید، اما اشکانیان و ساسانیان هوشمندانه مانع موفقیت رومیان شدند.

۱۶۳. گزینه ۱ درست است.

درس ۱۴ صفحه ۱۳۴

در دوره ساسانیان آتشکده‌های بسیاری در شهرها و روستاهای ایران ساخته شد که به ترتیب زیر است:

آذر برزین مهر	خراسان	مخصوص کشاورزان
آذرگشتسپ	آذربایجان	ویژه شاهان
آذر فرنیغ	فارس	خاص موبدان

۱۶۴. گزینه ۴ درست است.

درس ۱۵ صفحه ۱۳۸

زبان‌های ایرانی در طول تاریخ دچار تغییر و تحول شده‌اند. زبان‌شناسان مراحل تغییر و تحول زبان‌های ایرانی را از آغاز تاکنون

به سه دورهٔ زبان‌های کهن، میانه و نو تقسیم کرده‌اند. زبان‌های کهن ایرانی از قدیمی‌ترین زمان تا پایان هخامنشیان در مناطق مختلف فلات ایران رواج داشته‌اند. در مآخذ باستانی به تعدادی از این زبان‌ها اشاره شده است که از میان آنها، تنها از دو زبان فارسی باستان و اوستایی آثار مکتوبی برجای مانده است. زبان‌های ایرانی دوره میانه، تقریباً از زمان سقوط هخامنشیان تا فروپاشی حکومت ساسانیان و حتی قرون نخستین اسلامی در مناطق مختلف ایران متداول بودند. از این گروه زبان‌ها آثار بیشتری به جا مانده است. زبان‌های ایرانی نو، به زبان‌هایی گفته می‌شود که در دوران اسلامی به تدریج در مناطق مختلف ایران رواج یافتند.

۱۶۵. گزینه ۱ درست است.

درس ۱۶ صفحه ۱۵۰

هنر کنده‌کاری بر روی دیواره‌های سنگی و صخره‌ها، بار دیگر در دورهٔ ساسانیان اوج گرفت و هنرمندان پیکرتراش، استعداد و نبوغ خود را به نمایش گذاشتند. از دوران ساسانی نقش برجسته‌های فراوان و در مقیاس بزرگ باقی مانده است که اکثر آنها در فارس، زادگاه خاندان شاهی قرار دارند. محتوا و مضمون اغلب این نقش‌ها، اعطای منصب شاهی از سوی اهوره مزدا به شاه و صحنه‌هایی از پیروزی‌های شاهان بر دشمنانشان است.

جغرافیای ایران

۱۶۶. گزینه ۴ درست است.

درس ۱ صفحه ۴

انسان برای رفع نیازهای خود به تغییر محیط دست می‌زند و در نتیجه محیط طبیعی به محیط جغرافیایی تبدیل می‌شود. در دهه‌های اخیر، فناوری به کمک انسان آمده و سبب شده است که انسان در محیط، تأثیر بسیاری بگذارد. فناوری‌های جدید، انسان را قادر به بهره‌برداری از اعماق زمین کرده و میزان دسترسی انسان را گسترش داده است.

۱۶۷. گزینه ۱ درست است.

درس ۲ صفحه ۱۰

در مرحله طرح سؤال و بیان مسئله پژوهشگر برای دستیابی به شناخت و آگاهی از مسئله‌ای که در ذهنش پدید آمده است، ابتدا باید مسئلهٔ خود را به صورت واضح و روشن بیان کند. بهتر است صورت مسئله را به شکل سؤالی نوشته و از عبارات خبری یا جملات کلی و نامعلوم جلوگیری شود. در این مرحله، پژوهشگر از خود می‌پرسد انجام این پژوهش چه اهمیتی دارد؟ نکتهٔ مورد توجه در این مرحله این است که پژوهشگر باید پژوهش دیگران را مورد بررسی قرار دهد؛ به عبارت دیگر، مطالعهٔ سابقه، پیشینهٔ مسئله و نتایج پژوهش دیگران، مورد نیاز پژوهشگر است. او با این کار نسبت به موضوع، اطلاعات بیشتری پیدا می‌کند.

۱۶۸. گزینه ۳ درست است.

درس ۳ صفحه ۱۹

تنگهٔ هرمز، آبراههٔ هلالی شکلی است که آب‌های آزاد اقیانوس هند و دریای عمان را به خلیج فارس متصل می‌کند. این تنگه به سبب اینکه دروازهٔ خروجی نفت خلیج فارس است، مهم‌ترین آبراههٔ راهبردی و یکی از گذرگاه‌های تجاری مهم جهان است.

۱۶۹. گزینه ۲ درست است.

درس ۴ صفحه ۳۰

برخی دشت‌ها در هنگام چین‌خوردگی‌ها و در حد فاصل طاقدیس‌ها و یا در میان ناودیس‌ها، ایجاد شده‌اند (دشت کاکان در فارس). بعضی از دشت‌ها بر اثر انباشت مواد حاصل از فرسایش در نواحی پست به وجود آمده‌اند (دشت نهاوند). پاره‌ای از دشت‌ها حاصل انحلال مواد آهکی و هموار شدن زمین‌ها هستند (مثل ماهی دشت کرمانشاه و دشت ارزن در فارس). برخی از دشت‌ها از دوران‌های زمین‌شناسی بسیار قدیم برجای مانده‌اند، اما در روی آنها ناهمواری‌های جدید بر اثر فرسایش بادی ایجاد شده است (مثل دشت لوت).

۱۷۰. گزینه ۱ درست است.

درس ۵ صفحه ۳۹

نام توده هوا	جهت نفوذ به کشور	زمان ورود به کشور	منشأ	اثر آب و هوایی
مرطوب موسمی	جنوب شرقی	دوره گرم	اقیانوس هند	باران‌های سیلابی
سودانی	غرب	دوره سرد سال	دریای سرخ	بارندگی
گرم و خشک	جنوب غربی	تابستان	عربستان	افزایش شدید دما

۱۷۱. گزینه ۲ درست است.

درس ۶ صفحه ۴۸

در ایران بیشتر بارش‌ها در اواخر فصل پاییز تا اوایل فصل بهار می‌بارد، به این دلیل هر چه به پایان این دوره نزدیک‌تر می‌شویم، آبدهی رودها بیشتر می‌شود. با توجه به ناهمواری‌ها و جهت آنها، هر چه از غرب به سمت شرق کشور برویم، مقدار آب رودها کمتر می‌شود. رودهایی که از کوهستان‌های بلند و برف‌گیر تغذیه می‌شوند، دائمی هستند. اگر این رودها در نواحی مرطوب، جریان یابند مقدار آب آنها بیشتر خواهد بود. رودهای مناطق نسبتاً خشک بیشتر طغیانی و اتفاقی و مقدار آب آنها در سال‌های مختلف متفاوت است.

۱۷۲. گزینه ۳ درست است.

درس ۷ صفحه ۶۸

خشک شدن منابع آب منطقه سیستان، که ناشی از بی‌توجهی به بند تاریخی هیرمند بود، باعث مهاجرت سیستانی‌ها به سرزمین گرگان شد.

۱۷۳. گزینه ۳ درست است.

درس ۸ صفحه ۷۳

از لحاظ نظام اداری، دهستان تابع بخش، بخش تابع شهرستان، شهرستان تابع استان و استان تابع تشکیلات مرکزی (پایتخت) خواهد بود.

۱۷۴. گزینه ۲ درست است.

درس ۱۰ صفحه ۹۰

صنعت شامل مجموعه فعالیت‌هایی است که به تغییر شکل فیزیکی یا شیمیایی مواد مختلف اولیه و تبدیل آنها به محصولات جدید منجر می‌شود؛ اعم از اینکه این تغییرات با دست یا ماشین در کارگاه و یا منزل انجام شود. بخش صنعت، محرک اصلی رشد، موفقیت و نوآوری کشورها به شمار می‌رود. فعالیت در این بخش به ایجاد اشتغال منجر خواهد شد. بسیاری از مشاغل به طور مستقیم یا غیرمستقیم به صنعت وابسته است. بخش صنعت در تجارت، تحقیق، توسعه و بهره‌وری سهم قابل توجهی دارد.

۱۷۵. گزینه ۴ درست است.

درس ۱۰ صفحه ۹۶

کشور ما برای جذب گردشگران داخلی یا خارجی توانمندی‌های فراوانی دارد؛ به شکلی که سازمان جهانی گردشگری ایران را از نظر جاذبه‌های طبیعی، در رتبه پنجم و از نظر جاذبه‌های تاریخی و فرهنگی در رتبه دهم جهانی قرار داده است.

جامعه‌شناسی (۱)

۱۷۶. گزینه ۲ درست است.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه ۱: کنش، آگاهانه است یعنی وابسته به آگاهی آدمی است / برخی پیامدهای کنش، به اراده افراد انسانی؛ یعنی خود کنشگر یا افراد دیگر وابسته است. (این عبارت صحیح است.)

گزینه ۳: کنش انسان، برخلاف فعالیت سایر مخلوقات معنادار است. / در بسیاری از موارد، آدمیان کنش‌های خود را با توجه به پیامدهای ارادی و غیرارادی آن انجام می‌دهند. (این عبارت صحیح است.)

گزینه ۴: بوق زدن راننده، یک کنش است. / پاسخ به پرسش امتحانی توسط دانش‌آموز و نمره دادن معلم، پیامد ارادی مطالعه اوست که اولی به اراده خود او، و دومی به اراده معلم، وابسته است. (این عبارت صحیح است.)

۱۷۷. گزینه ۴ درست است.

بُعد ذهنی: نظم (صحیح است)

بُعد ذهنی: تصوّر من از معلم کلاس ششم

۱۷۸. گزینه ۱ درست است.

- جهان اجتماعی با آگاهی و اراده افراد انسانی پدید می‌آید.

- جهان متجدد، فقط علوم را که با روش‌های تجربی به دست می‌آیند، علم می‌داند.

- آرمان اجتماعی، تصوّر اعضای جهان اجتماعی از وضعیت مطلوب فرهنگ، سیاست، اقتصاد و خانواده است.

۱۷۹. گزینه ۳ درست است.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه ۱:

هر چند حقایق در جهان‌های اجتماعی ثابت‌اند ولی از جهت قرار گرفتن در قلمرو آرمانی و واقعی، تغییر پذیرند.

گزینه ۲:

به کنش‌هایی که برخلاف عقاید، ارزش‌ها و هنجارهای جامعه هستند، کژروی اجتماعی می‌گویند.

گزینه ۴:

در یک جهان سکولار، هویت دینی و معنوی افراد نمی‌تواند بروز و ظهور اجتماعی داشته باشد.

۱۸۰. گزینه ۳ درست است.

اگر در یک جهان اجتماعی بحران هویت پدید آید، راه برای دگرگونی هویت فرهنگی آن جهان اجتماعی باز می‌شود.

۱۸۱. گزینه ۳ درست است.

عبارت سوم:

نفس و ویژگی‌های روانی و اخلاقی به بُعد نفسانی هویت مربوط است.

عبارت چهارم:

در جامعه قبیله‌ای، هویت اجتماعی افراد بر اساس جایگاه قبیله‌ای آن‌ها مشخص می‌شود.

۱۸۲. گزینه ۲ درست است.

- بازتولید هویت اجتماعی از طریق جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی انجام می‌شود.

- ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی از طریق کنش‌های اجتماعی تحقق می‌یابند.

۱۸۳. گزینه ۴ درست است.

کاستی و خلأ معنوی، دانشمندان و متفکران اجتماعی را به بازاندیشی درباره بنیان‌های عقیدتی و ارزشی جهان اجتماعی فرا

می‌خواند و آنها را برای عبور از مرزهای هویت فرهنگی آن تشویق می‌کند

۱۸۴. گزینه ۳ درست است.

نظریه پردازان غربی طی قرن بیستم، سکولاریسم و دنیوی شدن را سرنوشت مشترک و حتمی بشریت می‌دانستند.

۱۸۵. گزینه ۴ درست است.

- یکی از مهم‌ترین انتقادات به خودمداری فرهنگ غرب و تصور ساده آن از سایر فرهنگ‌ها را مردم‌شناسان مطرح کردند.

- فرهنگ اساطیری مانع شکوفایی فطرت آدمی می‌شود.

- غرب‌زدگی جوامع غیرغربی، مهم‌ترین مانع تعامل آنها با جهان غرب است.

۱۸۶. گزینه ۱ درست است.

تفاوت‌هایی که به ارزش‌های کلان، آرمان‌ها و اعتقادات اصلی بازگردد، از نوع تفاوت‌های میان جهان‌های اجتماعی مختلف است.

۱۸۷. گزینه ۱ درست است.

حق و باطل بودن هر لایه از جهان اجتماعی، با علم متناسب با همان لایه شناخته می‌شود. آرمان‌های جهان اجتماعی در ارزش‌ها متبلور می‌شود.

۱۸۸. گزینه ۳ درست است.

تغییرات هویتی افراد، گاه از مرزهای مورد قبول جهان اجتماعی فراتر می‌رود. اگر تغییرات هویتی بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی رخ دهد و شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌ها در تقابل هستند به دنبال بیاورد، به تعارض فرهنگی منجر می‌شود که اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی فراوانی به همراه دارد.

۱۸۹. گزینه ۲ درست است.

ایرانی: انتسابی، اجتماعی و ثابت

گندمگون: انتسابی، فردی و ثابت

وقت‌شناس: متغیر، اکتسابی و فردی

۱۹۰. گزینه ۲ درست است.

قدرت سیاسی و نظامی غرب در نخستین رویارویی‌ها، بخش‌هایی از ذهنیت مسلمانان را به خودباختگی فرهنگی دچار ساخت و این امر سبب شد، تصویری که شرق‌شناسان و تاریخ‌نگاران غربی از هویت جهان اسلام القا می‌کردند، در بین جوامع اسلامی و از جمله در جامعه ایران رواج پیدا کند.

منطق

۱۹۱. گزینه ۲ درست است.

دانستن منطق تنها برای ارزیابی اندیشه‌های فلسفی به کار نمی‌رود؛ بلکه در سراسر زندگی خود بدان نیازمندیم؛ زیرا می‌خواهیم درست فکر کنیم و درست تصمیم‌گیری کنیم. درس نخست صفحه ۵

۱۹۲. گزینه ۱ درست است.

اشتباه در کتابت و نگارش نیز می‌تواند باعث پدید آمدن خطای ذهنی شود. (رد گزینه ۱) درس دوم صفحه ۱۸

۱۹۳. گزینه ۴ درست است.

اگر به جای دو نماد الف و ب از کلمات استفاده کنیم این رابطه‌ها آسان‌تر به دست می‌آید. مثلاً بین «لباس» و «آبی» عام و خاص من وجه است. بین «آبی» و «قرمز» تباین است. و بین «لباس» و «قرمز» دوباره من وجه برقرار می‌باشد. مثال دیگر بین «کتاب کمک درسی» و «تک جلدی» من وجه برقرار است. بین «تک جلدی» و «انسان» تباین است. و بین «انسان» و «کتاب کمک درسی» هم تباین برقرار می‌شود. درس سوم صفحه ۲۴ و ۲۵

۱۹۴. گزینه ۲ درست است.

در تعریف یک مفهوم به روش عام و خاص، ابتدا ویژگی مشترک آن مفهوم را با سایر مفاهیم بیان می‌کنیم. سپس به ویژگی خاص آن می‌پردازیم. رسانا بودن ویژگی خاص آهن نیست. لذا این تعریف صحیح نمی‌باشد. درس چهارم صفحه ۳۴

۱۹۵. گزینه ۳ درست است.

برای نقد مقایسه و تمثیل کسی یا چیزی به شخص یا شیء دیگر می‌توان از روش توجه به وجوه اختلاف یا استدلال تمثیلی مخالف استفاده نمود. (رد گزینه‌های ۱ و ۴) بین هر کسی که سر خود را بتراشد و ادعای درویشی کند با کسانی که زندگی صوفیانه‌ای دارند تفاوت و اختلاف بسیاری است. (رد گزینه ۲) درس پنجم صفحه ۴۶

۱۹۶. گزینه ۴ درست است.

اگر محمول یک قضیه را نتوانیم بر افراد موضوع حمل کنیم آن قضیه را شخصیه و جزئی محسوب می‌کنیم. ۱۷ نفر را نمی‌توان بر فرد هنرپیشه‌ها حمل کرد. درس پنجم صفحه ۶۲

۱۹۷. گزینه ۳ درست است.

در قضایا متضاد اگر اصل صادق باشد متضاد آن حتماً کاذب است. و اگر اصل کاذب باشد متضادش یا صادق است یا کاذب. قضایای متداخل این قضایای متضاد که صادق هستند هم صادق می‌باشد و قضایای متداخل این قضایای متضاد که کاذب هستند ارزش آن نامعلوم است. در نتیجه همیشه یک طرف صادق وجود دارد و یک طرف نامعلوم درس هفتم صفحه ۶۸ و ۶۹

۱۹۸. گزینه ۲ درست است.

در عین حالی که هر دو مقدمه این استدلال صحیح است اما چون هر دو سالبه می‌باشد شرط اول اعتبار قیاس را ندارد. درس هشتم صفحه ۸۱

۱۹۹. گزینه ۱ درست است.

اساساً فرزاد یا دانش‌آموز است یا نویسنده جزء هیچ یک از قضایای شرطی منفصل محسوب نمی‌شود تا بتواند مقدمه یک قیاس استثنایی قرار گیرد. زیرا هم دو طرف آن می‌تواند هم‌زمان صحیح باشد و هم هم‌زمان غلط. در حالی که در هیچ یک از شرطی‌های انفصالی چنین حالتی وجود ندارد. درس نهم صفحه ۹۱

۲۰۰. گزینه ۳ درست است.

عواطف و احساسات نقش مهمی در زندگی ما دارند. بدین جهت احساسات ما می‌تواند در تصمیم‌گیری‌های غلط و خطاهای ذهن تأثیر داشته باشد. درس دهم صفحه ۱۱۰